

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W KLUCZBORKU**

**OCENA
STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO
POWIATU KLUCZBORSKIEGO
ZA 2024 ROK**

Kluczbork 2025

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	4- 14
II. Monitoring jakości wody	14- 24
III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	24
IV. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	25- 28
V. Stan sanitarny środowiska pracy	28- 33
VI. Nadzór nad środkami zastępczymi	33
VII. Stan sanitarny w szkołach i innych placówkach oświatowo- wychowawczych..	34-37
VIII. Działalność oświatowo-zdrowotna	37-41
IX. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	41-43

WSTĘP

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ochrona zdrowia ludzi przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Zadania są realizowane poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, prowadzenie działań przeciwepidemicznych oraz oświatowo-zdrowotnych.

W 2024 roku realizowano statutowe zadania, w tym m.in. nadzorowano i monitorowano:

- sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych i zakażeń,
- jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- jakość wody w pływalniach, basenach i kąpielisku,
- bezpieczeństwo żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- środowisko pracy, w których występowały czynniki szkodliwe i uciążliwe dla zdrowia,
- wprowadzanie do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych oraz kosmetyków,
- stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywieniowych, podmiotów leczniczych, placówek nauczania i wychowania, obiektów turystyczno-wypoczynkowych i innych obiektów użyteczności publicznej.

Ponadto podejmowano zadania akcyjne, interwencyjne oraz wynikające z bieżącej sytuacji epidemicznej. Prowadzono akcje edukacyjne i informacyjne dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców naszego powiatu.

W 2024 r. przeprowadzono łącznie 1206 kontroli, wizytacji i dochodzeń epidemiologicznych, w tym 778 kontroli i wizytacji oraz 428 dochodzeń epidemiologicznych w sprawach chorób zakaźnych (w 2023 r. przeprowadzono 976 kontroli i wizytacji oraz 719 dochodzeń epidemiologicznych).

W zakresie urzędowej kontroli żywności do badań laboratoryjnych pobrano 235 próbek środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz 1 kosmetyk (w 2023 r. – 230). Przeprowadzono 128 kontroli granicznych – w ramach eksportu środków spożywczych

W ramach monitoringu jakości wody pobrano 441 próbek (w 2023 r. – 380), w tym 386 próbek wody przeznaczonej do spożycia, 22 próbki z pływalni i basenów kąpielowych, 1 próbkę z kąpieliska ZALEW KLUCZBORK oraz 32 próbki wody ciepłej w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.* Z 386 próbek wody do picia, pobrano 327 próbek do badań organoleptycznych i fizykochemicznych oraz 353 próbek do badań mikrobiologicznych.

Wykonano 795 oznaczeń fizycznych w zakresie higieny procesu nauczania (pomiarów mebli szkolnych, temperatura, tornistry) – w 2023 r. wykonano 454 oznaczenia.

Zgłoszono 1059 przypadków zachorowań/podejrzeń o zachorowanie na choroby zakaźne, (w 2023 r. - 1586).

Wydano 229 decyzji administracyjnych (w 2023 r. - 266). Wystawiono 157 postanowienia. Nałożono 16 mandatów na kwotę 4 500,00 zł (w 2023 r. - 22 mandaty na kwotę 5 000,00 zł).

Oceny bezpieczeństwa stanu sanitarnego powiatu kluczborskiego dokonano na podstawie kontroli prowadzonych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego oraz przeprowadzonych badań laboratoryjnych i pomiarów. Opracowanie zawiera dane na dzień 31 grudnia 2024 r.

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmowane w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych wynikają głównie z ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416) oraz ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 924 ze zm.).

Występowanie chorób zakaźnych

W 2024 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kluczborku zgłoszono 1059 zachorowań na choroby zakaźne (79 pacjentów wymagało hospitalizacji). Przeprowadzono 428 dochodzeń epidemiologicznych w przypadkach zgłoszonych podejrzeń/zachorowań na choroby zakaźne. Nadzorem epidemiologicznym objęto 511 osób ze styczności z osobami z rozpoznaną chorobą zakaźną.

Na terenie powiatu kluczborskiego, w porównaniu z rokiem ubiegłym, zaobserwowano:

- **wzrost zapadalności** na: krztusiec, grypę, różę, kiłę, wirusowe zapalenie wątroby typu B i C, zakażenia wirusem RSV, inwazyjną chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*, nieokreślone zapalenie opon mózgowych, gruźlicę,
- **spadek zapadalności** na: salmonelozę, bakteryjne zakażenia jelitowe, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, płonicę (szkarlatyna), boreliozę, wirusowe zapalenie opon mózgowych, zapalenie mózgu, ospę wietrzną, świnkę, COVID-19, rzeżączkę.

*Zapadalność na wybrane choroby zakaźne na 100 tys. mieszkańców
na terenie powiatu kluczborskiego w latach 2023-2024*

Lp.	Jednostka chorobowa		2023 rok	2024 rok
			Zapadalność na 100 tys. mieszkańców	Zapadalność na 100 tys. mieszkańców
1.	Salmonelozę	zatrucia pokarmowe	13,50	0,00
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	ogółem	13,50	10,28
		wywołane przez <i>Clostridioides difficile</i>	13,50	8,57
		wywołane przez <i>Campylobacter</i>	0,00	1,71
3.	Giardioza (lamblioza)		1,69	1,71
4.	Wirusowe zakażenia jelitowe	wywołane przez rotawirusy	13,50	8,57
		wywołane przez norowirusy	0,00	0,00
		inne określone	8,44	10,28
		nie określone	0,00	1,71
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		3,37	1,71
6.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (ogółem)		62,42	65,11
7.	Jersinioza pozajelitowa		0,00	0,00
8.	Krztusiec (ogółem)		1,69	87,39
9.	Płonica (szkarlatyna)		140,03	92,53
10.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	Róża	11,81	20,56
		inna określona i nieokreślona	0,00	5,14
11.	Kiła	wczesna	1,69	3,43
		późna	0	3,43

Lp.	Jednostka chorobowa		2023 rok	2024 rok
			Zapadalność na 100 tys. mieszkańców	Zapadalność na 100 tys. mieszkańców
		inne postacie kiły i kiła nieokreślona	0	1,71
12.	Rzeżączka		3,37	0,00
13.	Borelioza (choroba z Lyme)		64,11	56,54
14.	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień		8,44	15,42
15.	Inne wirusowe zapalenie mózgu		0,00	0,00
16.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych		3,37	1,71
17.	Odra		1,69	0,00
18.	Ospa wietrzna		895,87	159,35
19.	Różyczka		0,00	1,71 (możliwe)
20.	Wirusowe zapalenie wątroby	typu A	0,00	0,00
		typu B - ostre	0,00	0,00
		typu B – przewlekłe i BNO	3,37	6,85
		typu C – wg definicji 2014 – przewlekłe i BNO	1,69	11,99
21.	AIDS- Zespół nabytego upośledzenia odporności		0,00	0,00
22.	Nowe wykryte zakażenie HIV		3,37	3,43
23.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznicy)		5,06	0,00
24.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> (inwazyjna)		1,69	5,14
25.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu		0,00	0,00
26.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone		1,69	5,14
27.	Zapalenie mózgu inne i nieokreślone		3,37	0,00
28.	Zakażenia wirusem RSV		40,49	66,82
29.	Grypa (potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego lub badaniem PCR)		188,96	323,84
30.	Covid-19		917,80	755,63
31.	Gruźlica		5,06	10,28

źródło: PSSE w Kluczborku

Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

W 2024 roku nie odnotowano ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową.

Liczba zachorowań oraz hospitalizacji z powodu zakażeń jelitowych i zatruc pokarmowych w powiecie kluczborskim w 2024 roku

jednostka chorobowa		liczba zachorowań	hospitalizacja
Salmonelozы		0	0
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (wywołane przez <i>Clostridioides difficile</i>)		5	5
Zakażenie jelitowe o etiologii pasożytniczej – lamblioza (giardioza)		1	0
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.		38	4
Wirusowe zakażenia jelitowe	wywołane przez rotawirusy	5	5
	Inne określone	6	4

źródło: PSSE w Kluczborku

Biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu – w 2024 roku liczba zachorowań z rozpoznaniem biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu była na porównywalnym poziomie co w 2023 roku. Ogółem zarejestrowano 38 przypadków, a w 2023 roku – 37.

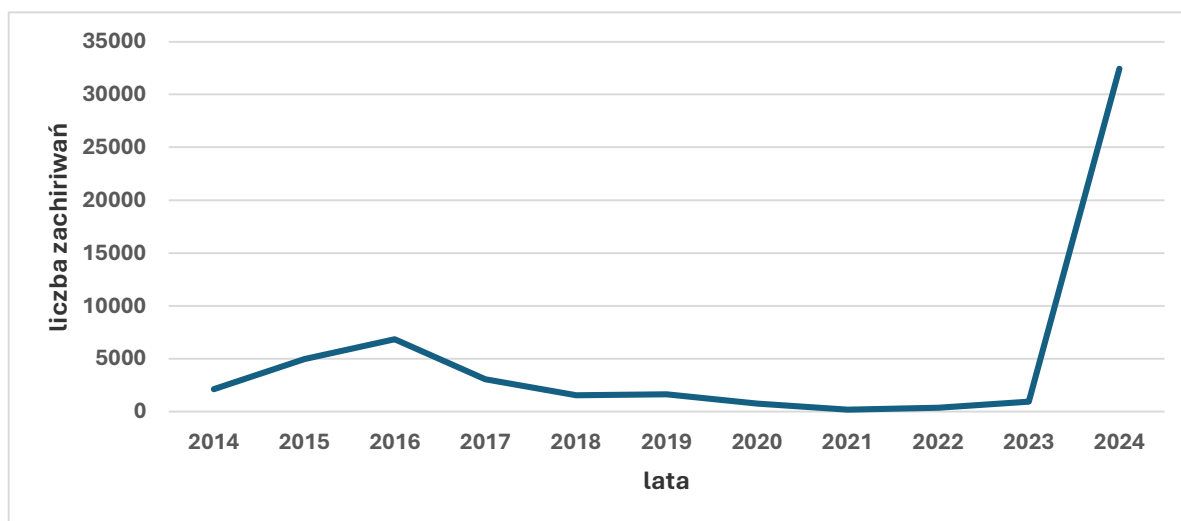
Wirusowe zakażenia jelitowe - zgłoszono 11 przypadków zakażeń, w tym 5 wywołanych było przez rotawirusy (w 2023 r. 8 zachorowań) oraz 5 wywołanych przez adenowirusy i 1 przez astrowirusa. W Polsce w 2024 r. nastąpił znaczący wzrost zakażeń wywołanych przez rotawirusy - zarejestrowano 13865 (w 2023 r. - 6119).

Bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile* - nastąpił spadek zarejestrowanych zakażeń – 5 przypadków (pacjenci hospitalizowani) w porównaniu do 2023 r., w którym zgłoszono 8 zakażeń. Nie odnotowano ognisk zakażeń wywołanych przez *Clostridioides difficile*.

Krztusiec

W 2024 roku w Polsce odnotowano ponad 30 krotny wzrost zachorowań na krztusiec w porównaniu do zachorowań zgłoszonych w 2023 roku. Na terenie powiatu kluczborskiego również zarejestrowano znaczny wzrost zachorowań: w 2024 roku zgłoszono 51 przypadków krztuśca (w 2023 – 1 przypadek).

Liczba zachorowań na krztusiec w Polsce w latach 2014-2024

źródło: NIZP PZH-PIB

W Polsce realizowane są obowiązkowe szczepienia ochronne przeciwko krztuścowi u dzieci w pierwszym, drugim, szóstym i czternastym roku życia. Szczepienia zalecane są również osobom dorosłym, w tym kobietom w ciąży.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B (wzw typu B)

W 2024 roku w powiecie kluczborskim odnotowano wzrost zapadalności na wirusowe zapalenie wątroby typu B - 4 przypadki (2 przypadki zarejestrowane w 2023 roku). Zapadalność w powiecie była niższa niż w województwie opolskim i w Polsce.

Zapadalność na wirusowe zapalenie wątroby typu B na 100 tys. mieszkańców w 2024 roku, na terenie powiatu kluczborskiego w porównaniu z Polską i województwem opolskim

POLSKA	WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE	POWIAT KLUCZBORSKI
9,37	9,96	6,85

źródło: NIZP PZH-PIB, WSSE w Opolu, PSSE w Kluczborku

Zgłoszone zachorowania w 2024 roku miały postać przewlekłą, nie odnotowano przypadku ostrego zachorowania.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C (wzw typu C)

W 2024 roku w powiecie kluczborskim odnotowano znaczny wzrost zapadalności na wirusowe zapalenie wątroby typu C - 7 przypadków (w 2023 r. 1 zachorowanie).

Zapadalność na wirusowe zapalenie wątroby typu C 100 tys. mieszkańców w 2024 roku na terenie powiatu kluczborskiego w porównaniu z Polską i województwem opolskim.

POLSKA	WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE	POWIAT KLUCZBORSKI
9,39	7,50	11,99

źródło: NIZP PZH-PIB, WSSE w Opolu, PSSE w Kluczborku

Zgłoszone zachorowania w 2024 roku miały postać przewlekłą, nie odnotowano przypadku ostrego zachorowania.

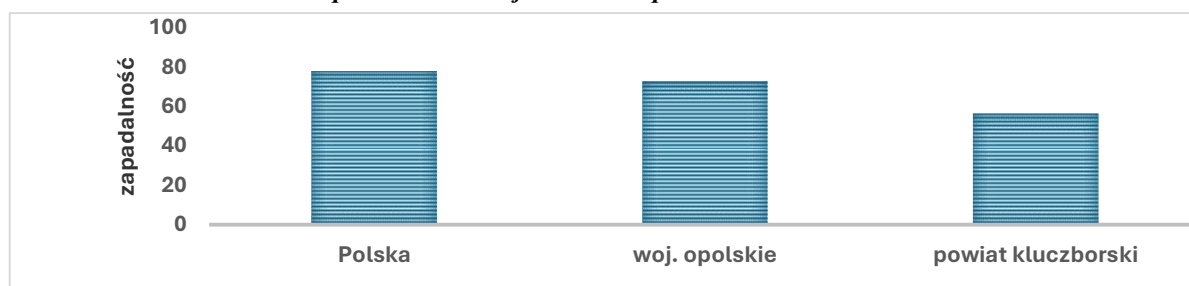
Wirusowe zapalenie wątroby typu A (wzw typu A)

W 2024, tak jak w 2023 roku, w powiecie kluczborskim nie odnotowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A. W województwie opolskim zarejestrowano 9 przypadków wzw typu A, a w Polsce 316.

Borelioza

W 2024 roku na terenie powiatu kluczborskiego zarejestrowano 36 przypadków boreliozy. Odnotowano niewielki spadek zapadalności na tę chorobę w porównaniu do 2023 roku (38 przypadków).

Zapadalność na boreliozę na 100 tys. mieszkańców 2024 roku w powiecie kluczborskim w porównaniu do zapadalności w województwie opolskim oraz w Polsce

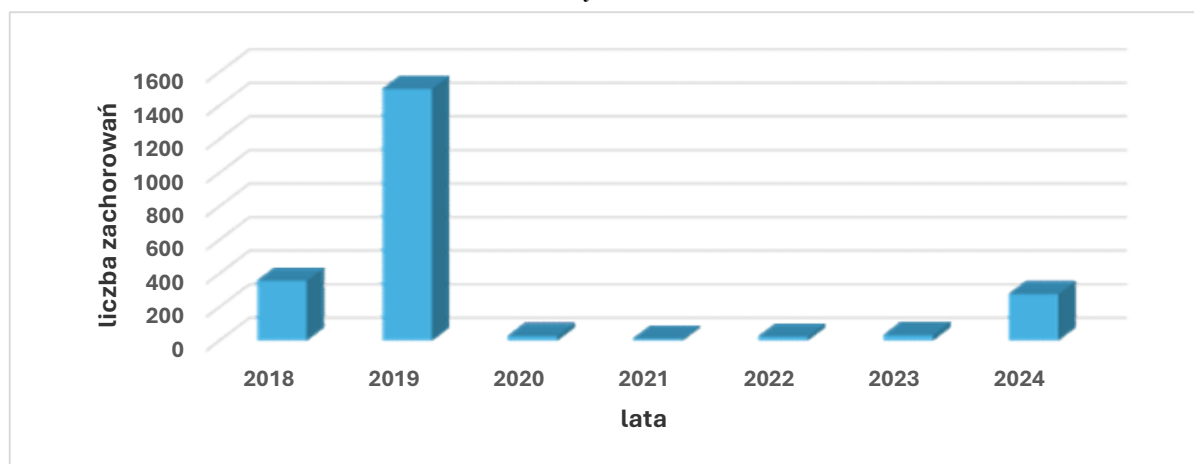

źródło: NIZP PZH-PIB, WSSE w Opolu, PSSE w Kluczborku

Odra

W 2024 roku nie zarejestrowano w powiecie kluczborskim zachorowania na odrę, jednak w Polsce nastąpił znaczny wzrost zachorowań na odrę w porównaniu do roku 2023. Wcześniej odnotowany w Polsce wzrost zachorowań miał miejsce w latach 2018-2019.

Liczba zachorowań na odrę w latach 2018-2024 w Polsce

źródło: NIZP PZH-PIB

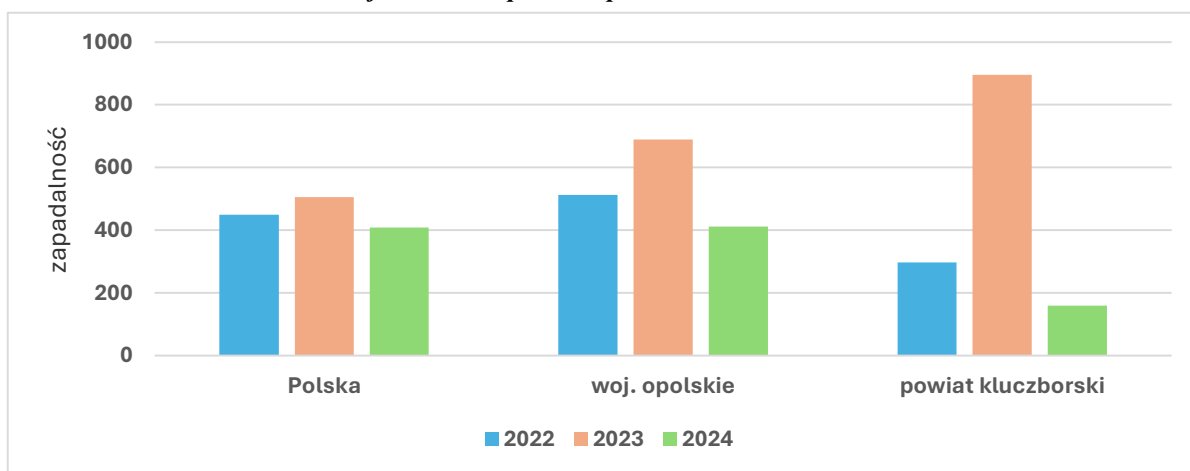
Odra jest bardzo zakaźną chorobą wirusową, która może wywoływać ogniska zakażeń. Skutecznym środkiem zapobiegającym zachorowaniu na odrę jest szczepienie. Szczepienia przeciwko odrze są w Polsce obowiązkowe, a szczepionka podawana jest w postaci skojarzonej ze szczepionką chroniącą przed świnką i różyczką (MMR). Maksymalną ochronę zapewnia podanie dwóch dawek szczepionki.

Nagminne zapalenia przyusznic (świnka) - nie zarejestrowano zachorowania na świnkę. Zapadalność w Polsce w 2024 roku wyniosła 2,48 i była podobna do wartości osiągniętej w 2023 roku.

Różyczka - zarejestrowano 1 przypadek możliwy różyczki. Na terenie województwa opolskiego w tym okresie zarejestrowało 6 przypadków różyczki.

Ospa wietrzna - w 2024 roku, nastąpił znaczny spadek zachorowań na ospę wietrzną (zapadalność w 2024 roku wyniosła 159,35, a w 2023 – 895,87).

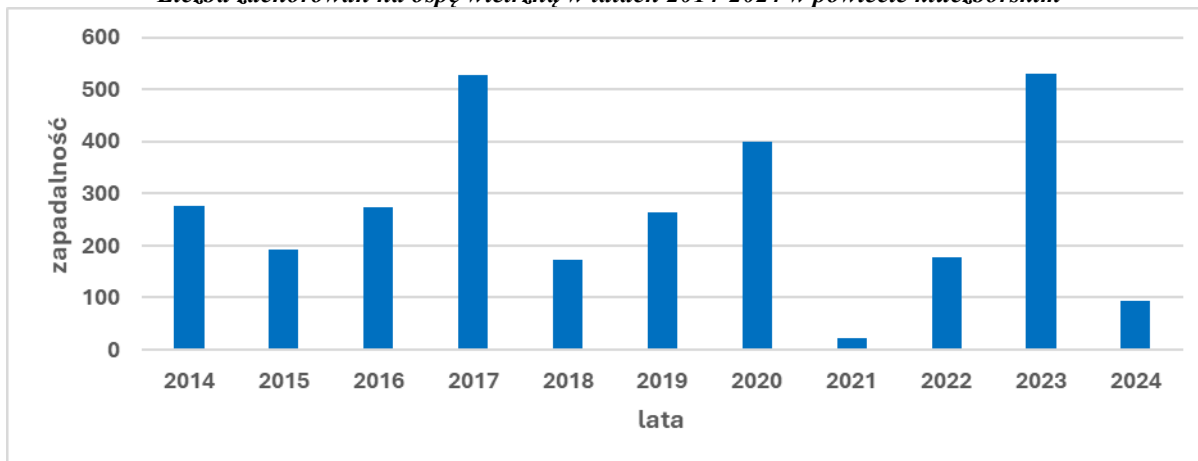
Zapadalność na ospę wietrzną na 100 tys. mieszkańców w latach 2022-2024 w Polsce, województwie opolskim, powiecie kluczborskim.

źródło: NIZP PZH-PIB, WSSE w Opolu, PSSE w Kluczborku

Przed zachorowaniem na ospę wietrzną możemy chronić się poprzez szczepienia. Szczepienie przeciw ospie wietrznej jest bezpłatne tylko dla dzieci i młodzieży do ukończenia 19 roku życia z określonych grup ryzyka, w tym dzieci ze żłobków i klubów dziecięcych.

Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2014-2024 w powiecie kluczborskim

źródło: PSSE w Kluczborku

Płonica (szkarlatyna) oraz róża - zarejestrowano 54 przypadki płonicy, zakwalifikowane jako przypadki „możliwe”. Nastąpił spadek zachorowań w porównaniu do liczby przypadków zarejestrowanych w 2023 roku – 83.

Streptococcus pyogenes wywołuje również inwazyjną postać choroby, którą jest m. in. róża. W 2024 r. zarejestrowano 12 zachorowań, w 2023 roku było ich 7.

Inwazyjna choroba pneumokokowa (IChP) - zarejestrowano 3 przypadki inwazyjnej choroby pneumokokowej, a w 2023 roku odnotowano zachorowanie u 1 osoby.

Inwazyjna choroba meningokokowa (IChM) – wywoływana jest przez bakterie *Neisseria meningitidis*. Za większość przypadków inwazyjnej choroby meningokokowej odpowiadają meningokoki serogrupy B i C. W ostatnim czasie rośnie udział meningokoków serogrupy W. W Polsce w 2024 roku zarejestrowano 158 przypadków inwazyjnej choroby meningokokowej, w 2023 roku odnotowano 154 zachorowania.

Na terenie powiatu kluczborskiego, w latach 2024-2023 nie odnotowano żadnego przypadku inwazyjnej choroby meningokokowej.

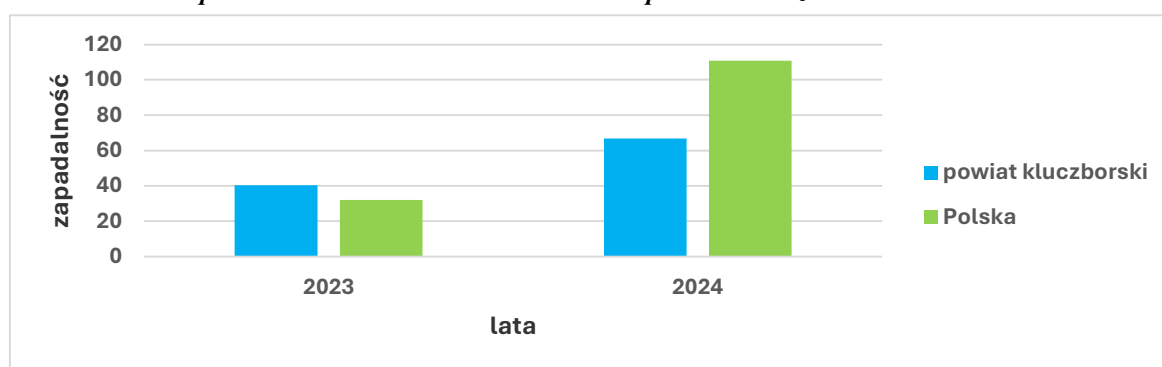
W powiecie kluczborskim od 2007 r., z inicjatywy samorządów, prowadzona jest akcja szczepień ochronnych przeciwko *Neisseria meningitidis*. Szczepieniami objęte są dzieci 6-letnie.

Grypa sezonowa - w 2024 roku odnotowano wzrost zachorowań na grypę potwierdzoną badaniami. Ogółem zarejestrowano 189 przypadków grypy, nie zarejestrowano zgonów. Najwięcej zachorowań zgłoszono w grudniu. Najczęstszą przyczyną zachorowań na grypę na terenie powiatu kluczborskiego w 2024 roku był wirus grypy typu A. Dla porównania w roku 2023 roku w powiecie kluczborskim odnotowano 112 potwierdzonych badaniem zachorowań na grypę.

RSV (syncytialny wirus oddechowy) - w 2024 roku w powiecie kluczborskim, jak i w Polsce, odnotowano wzrost infekcji wywołanych wirusem RSV.

RSV jest powszechnym wirusem atakującym układ oddechowy. Narażeni na wysokie ryzyko ciężkiego przebiegu choroby są szczególnie niemowlęta i małe dzieci oraz osoby starsze.

Zapadalność na RSV w 2023-2024 roku w powiecie kluczborskim i w Polsce

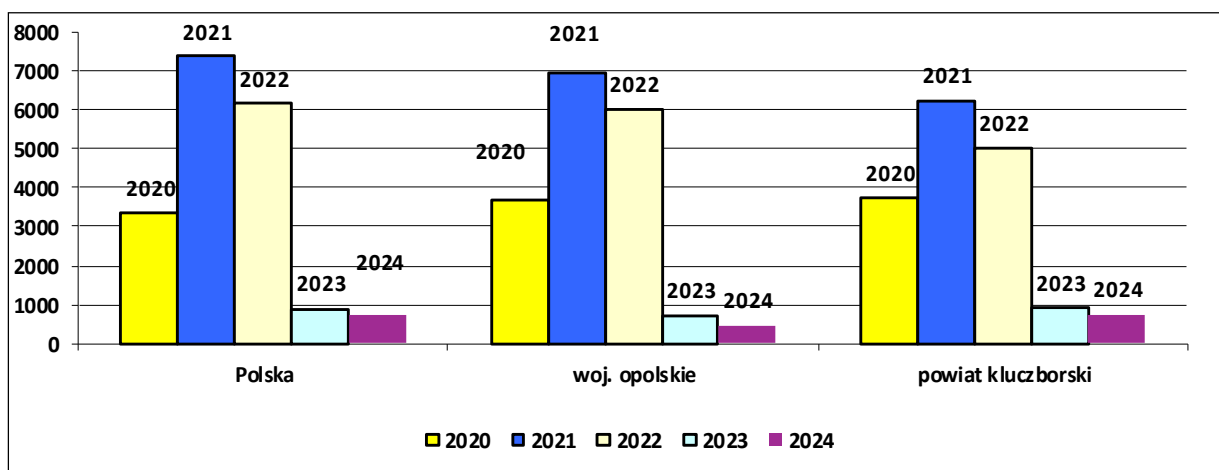
źródło: NIZP PZH-PIB, PSSE w Kluczborku

COVID-19

Liczba zachorowań na COVID-19 w 2024 roku spadła w porównaniu do lat 2020-2023.

Nadal prowadzone są szczepienia ochronne przeciwko COVID-19, które mają charakter szczepień zalecanych i są finansowane przez budżet państwa.

Zapadalność na COVID-19 na 100 tys. mieszkańców na terenie Polski, woj. opolskiego i powiatu kluczborskiego w latach 2020-2024

źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH-PIB (NIZP PZH-PIB), WSSE w Opolu, PSSE w Kluczborku

Gruźlica

Gruźlica jest bakteryjną chorobą zakaźną o przewlekłym przebiegu występującą w postaci klinicznej gruźlicy płuc (najczęstsza postać) oraz gruźlicy innych narządów. Zaraźliwa jest jedynie gruźlica płuc w okresie prątkowania.

W 2024 r. w powiecie kluczborskim odnotowano wzrost zachorowań na gruźlicę płuc, zarejestrowano 6 zachorowań (w 2023 r. - 3 przypadki).

Zapadalność na gruźlicę, na 100 tys. mieszkańców, w latach 2023-2024

ROK	POLSKA	WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE	POWIAT KLUCZBORSKI
2023	11,2	12,13	5,06
2024	Brak danych	10,28	10,28

źródło: Główny Inspektorat Sanitarny, WSSE w Opolu, PSSE w Kluczborku

Wścieklizna

W 2024 r. przeprowadzono 58 dochodzeń epidemiologicznych w przypadkach podejrzenia o zakażenie wirusem wścieklizny wskutek pogryzień przez zwierzęta. Z powodu pogryzienia przez nieznane zwierzęta przeciwko wściekliznie zaszczepiono 9 osób (4 osoby po pogryzieniu przez nieznanego psa, 4 osoby po pogryzieniu przez nieznanego kota oraz 1 pogryzienie przez inne zwierzę).

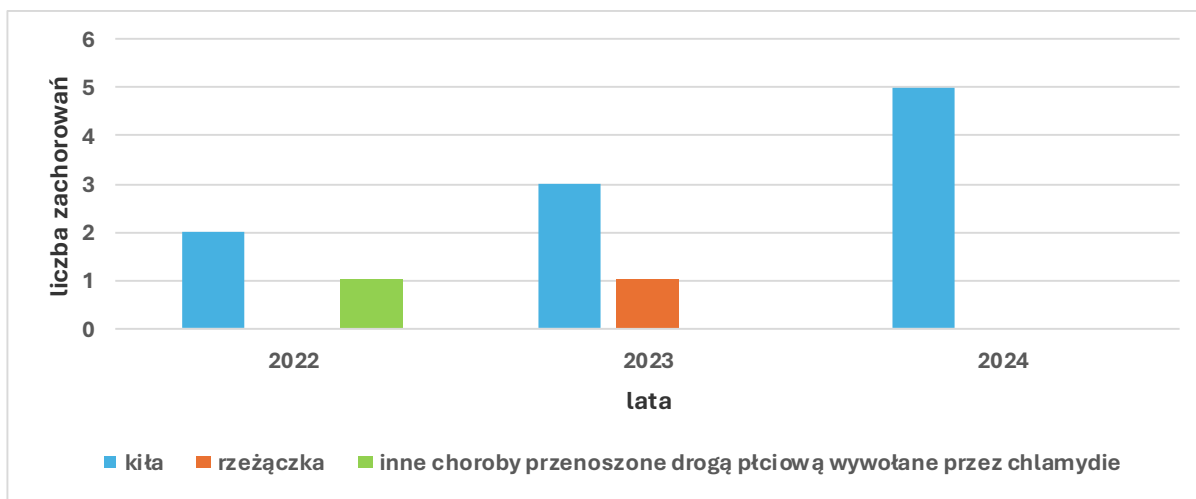
Ostre Porażenia Wiotkie

W 2024 roku prowadzono czynny monitoring pod kątem pojawienia się przypadków porażień wiotkich dzieci do lat 15. W powiecie kluczborskim nie zarejestrowano żadnych zgłoszeń. Jak podaje Światowa Organizacja Zdrowia, ryzyko międzynarodowego rozprzestrzeniania się wirusa polio pozostaje zagrożeniem zdrowia publicznego o zasięgu międzynarodowym. W celu zapobiegania szerzenia się zachorowań, w przypadku zawleczenia wirusa na obszar Polski, konieczne jest między innymi utrzymywanie wysokiego poziomu zaszczepienia oraz stałe monitorowanie przypadków ostrych porażień wiotkich, które są poddawane diagnostyce wirusologicznej dla celów nadzoru epidemiologicznego.

Choroby przenoszone drogą płciową

W 2024 roku w powiecie kluczborskim zgłoszono ogółem 5 przypadków zakażeń przenoszonych drogą płciową (kiła). W roku 2023 zgłoszono 3 przypadki kiły oraz 1 przypadek rzeżączki.

Choroby przenoszone drogą płciową w powiecie kluczborskim w latach 2022–2024

źródło: PSSE w Kluczborku

Realizacja Programu Szczepień Ochronnych (PSO)

Obowiązek szczepień ochronnych w Polsce ma charakter powszechny, podstawę prawną stanowi art. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Wykaz obowiązkowych szczepień ochronnych i osoby lub grupy osób obowiązane do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym wskazane są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych. Szczegółowe wytyczne dotyczące przeprowadzania szczepień kalendarzowych dzieci i młodzieży, szczepień obowiązkowych osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie oraz szczepień poekspozycyjnych są ogłaszane w formie Programu Szczepień Ochronnych (PSO) na dany rok.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kluczborku nadzoruje 20 punktów szczepień - 19 punktów jest zlokalizowanych w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej, natomiast jeden w izbie przyjęć szpitala. W 2024 roku skontrolowano wszystkie punkty szczepień w powiecie. Przeprowadzone kontrole wykazały, że gospodarka preparatami szczepionkowymi, oraz warunki ich przechowywania były prawidłowe.

Powszechny obowiązek szczepień ochronnych dzieci i młodzieży w 2024 roku dotyczył 12 zakażeń/chorób zakaźnych.

Szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży według wieku

WZW B - wirusowe zapalenie wątroby typu B, Hib - inwazyjne zakażenie <i>Haemophilus influenzae</i> typu b Polio (<i>Poliomyelitis</i>) - ostre nagminne porażenie dziecięce												
wiek	gruźlica	WZW B	blonica	tężec	krztusiec	Hib	Polio	odra	świnka	różyczka	pneumokoki	rotawirusy
w 1 dobie życia	✓	✓										
w 2. miesiącu życia		✓	✓	✓	✓	✓					✓	✓
w 4. miesiącu życia			✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓

WZW B - wirusowe zapalenie wątroby typu B, Hib - inwazyjne zakażenie <i>Haemophilus influenzae</i> typu b Polio (<i>Poliomyelitis</i>) - ostre nagminne porażenie dziecięce												
wiek	gruźlica	WZW B	blonica	tężec	krztusiec	Hib	Polio	odra	świnka	różyczka	pneumokoki	rotawirusy
w 5-6.miesiącu życia												✓
w 6. miesiącu życia			✓	✓	✓	✓	✓					
w 7. miesiącu życia		✓										
w 13-15. miesiącu życia								✓	✓	✓	✓	
w 16-18. miesiącu życia			✓	✓	✓	✓	✓					
w 6. roku życia			✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		
w 14. roku życia			✓	✓	✓							
w 19. roku życia			✓	✓								

Źródło: Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych na rok 2024 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2077 ze zmianami).

W Polsce obowiązkowe są również szczepienia poekspozycyjne przeciw błonicy, tężcowi i wściekliźnie oraz szczepienia realizowane u osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie w związku z przesłankami klinicznymi lub epidemiologicznymi. W Programie Szczepień Ochronnych ujęty jest również wykaz szczepień zalecanych.

Od 1 czerwca 2023 r. realizowany jest Powszechny Program Szczepień Ochronnych przeciw wirusowi brodawczaka (HPV), który jest częścią założeń i celów Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030. Od 1 września 2024 r. powstała możliwość realizacji szczepień na terenie szkół podstawowych przez personel placówek podstawowej opieki zdrowotnej. Szczepienia realizowano na terenie dwóch szkół w gminie Kluczbork i Byczyna .

Na podstawie sprawozdań ze szczepień ochronnych w 2024 roku, sporządzonych przez świadczeniodawców realizujących obowiązkowe szczepienia ochronne, dokonano analizy stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży przeciw chorobom zakaźnym, wobec których istnieje obowiązek szczepień ochronnych.

Na terenie powiatu kluczborskiego, podobnie jak w całym kraju, rozpowszechnia się zjawisko odmowy wykonywania u dzieci obowiązkowych szczepień ochronnych. Spadek odsetka zaszczepionych osób może skutkować powrotem chorób zakaźnych, które udało się ograniczyć, m.in. takich jak odra czy krztusiec. W 2024 roku w Polsce odnotowano niepokojący wzrost zachorowań na te choroby.

Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży podlegających obowiązkowym szczepieniom w 2023 r.
(stan zaszczepienia na 31.12.2024 r.)

Wiek	Szczepienie przeciw	Stan zaszczepienia (%)
6 rok życia	Błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis (pierwsza dawka przypominająca)	92,6
	Odrze, śwince, różyczce (dawka przypominająca)	89,9
14 rok życia	Błonicy, tężcowi, krztuścowi (druga dawka przypominająca)	96,7
19 rok życia	Błonicy, tężcowi (trzecia dawka przypominająca)	91,8

Źródło: PSSE w Kluczborku - sprawozdanie MZ-54 za 2024 r.

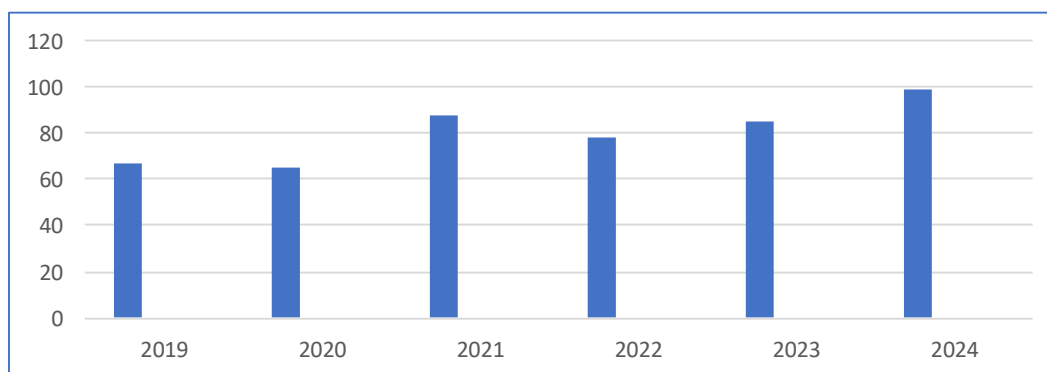
Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży podlegających obowiązkowym szczepieniom w 2024 r.
(stan zaszczepienia na 31.12.2024 r.)

Wiek	Szczepienie przeciwko	Stan zaszczepienia (%)
6 rok życia	Błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis (pierwsza dawka przypominająca)	74,6
	Odrze, śwince i różyczce (dawka przypominająca)	73,2
14 rok życia	Błonicy, tężcowi, krztuścowi (druga dawka przypominająca)	71,2
19 rok życia	Błonicy, tężcowi (trzecia dawka przypominająca)	68,5

Źródło: PSSE w Kluczborku - sprawozdanie MZ-54 za 2024 r.

W porównaniu do 2023 roku na terenie powiatu kluczborskiego w 2024 roku odnotowano wzrost liczby rodziców/opiekunów dzieci, którzy nie zrealizowali obowiązkowych szczepień ochronnych u swoich dzieci.

Liczba opiekunów, którzy nie wykonali obowiązku szczepień ochronnych wobec swoich dzieci, zgłoszonych przez placówki podstawowej opieki zdrowotnej powiatu kluczborskiego w latach 2019-2024.

źródło: PSSE w Kluczborku

Wyniki analizy z realizacji szczepień ochronnych są corocznie publikowane na zlecenie Głównego Inspektora Sanitarnego przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny w Warszawie (NIZP PZH - PIB) w biuletynie pt. „Szczepienia Ochronne w Polsce”, który stanowi zbiorcze źródło informacji o realizacji szczepień ochronnych w Polsce.

Podsumowanie

- Od kilku lat odnotowywany jest wzrost liczby osób odmawiających realizacji szczepień ochronnych. W związku z tym poziom zaszczepienia spada poniżej progu odporności populacyjnej, co sprzyja szerzeniu się zakażeń. Skutkuje to powrotem chorób zakaźnych, które wcześniej były skutecznie kontrolowane dzięki obowiązkowym szczepieniom ochronnym (np. odra, krztusiec).
- W 2024 r. nie zgłoszono ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych oraz ognisk zakażeń szpitalnych. Obserwuje się jednak wzrost liczby zakażeń wywołanych przez bakterie wielolekooporne, m.in. w wyniku nadużywania antybiotyków i nieprawidłowego ich stosowania.

II. Monitoring jakości wody

Jakość wody przeznaczonej do spożycia

Woda przeznaczona do spożycia jest dostarczana przez 11 wodociągów, które zapewniają zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę. Wodociągi te są administrowane przez dwa przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne (tabela nr 1).

Wymagania, jakim powinna odpowiadać woda do spożycia, określa *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Tabela nr 1.

Lp.	Gmina	Administrator wodociągów	Liczba eksploatowanych wodociągów	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę (tys.)
1.	Byczyna	Wodociągi i Kanalizacja HYDROKOM Sp. z o.o. 46-203 Kluczbork, ul. Kołłątaja 7	3	8,4
2.	Kluczbork		2	31,9
3.	Lasowice Wielkie		1	6,1
4.	Wolczyn	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. 46-250 Wolczyn, ul. Traugutta 1	5	11,8

Zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia

Na terenie powiatu wykorzystywane są ujęcia podziemne, które pozyskują wodę z utworów trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Większość z tych ujęć znajduje się na terenach wiejskich, z wyjątkiem ujęć dla Kluczborka, które zlokalizowane są na terenach leśnych.

W powiecie dominują małe wodociągi, produkujące wodę w ilości od 100 do 1000 m³/dobę. Największym wodociągiem w regionie jest wodociąg Kluczbork, który produkuje blisko 4000 m³ wody dziennie.

Tabela nr 2.

Gmina	Wodociągi /produkcja wody		
	poniżej 100m ³ /d	100 – 1000m ³ /d	1000 – 10 000m ³ /d
Kluczbork	-	Krzywizna	Kluczbork
Byczyna	-	Polanowice-Byczyna, Kostów, Dobiercice	-
Wolczyn	Szymonków Markotów	Wierzbica Górna, Krzywiczyny, Wolczyn	-
Lasowice Wielkie	-	Chocianowice	-

Woda o kontrolowanej jakości jest dostarczana do około 58,2 tys. osób, co stanowi 99,9% ogólnej liczby mieszkańców w powiecie. Około 60 osób z terenów wiejskich (przysiółki, osady w gminach Kluczbork, Wołczyn) korzysta z wody o niekontrolowanej jakości.

W końcowej ocenie jakości wody do spożycia za 2024 r., wszystkie z nadzorowanych wodociągów spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 07.12.2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia

Jakość mikrobiologiczna

W eksploatowanych wodociągach powiatu kluczborskiego woda podziemna jest czysta mikrobiologicznie, co oznacza, że woda ta na ogół nie wymaga stałej ani okresowej dezynfekcji. Jednak ze względu na sporadyczne występowanie zanieczyszczeń mikrobiologicznych, administratorzy wodociągów podejmują decyzję o wprowadzeniu dezynfekcji wody dostarczanej do sieci wodociągowej.

Aktualnie na terenie powiatu kluczborskiego woda jest chlorowana w następujących wodociągach: Kluczbork, Polanowice-Byczyna, Krzywizna, Kostów.

W 2024 r. skażenie mikrobiologiczne wody stwierdzono dwukrotnie w wodociągu Chocianowice:

Czerwiec 2024 r. – ze względu na obecność enterokoków i bakterii grupy coli woda została uznana za nieprzydatną do spożycia. Zakaz objął cztery miejscowości, tj. Trzebiszyn, Tuły, Laskowice i Oś, ogółem około 1,3 tys. osób. Zarządca wodociągu w ramach podjętych działań naprawczych przeprowadził dezynfekcję sieci wodociągowej podchlorynem sodu wraz z intensywnym płukaniem. Decyzja o braku przydatności obejmowała okres od 27.06.2024 r. do 03.07.2024 r.

Sierpień 2024 r. – brak przydatności wody do spożycia ze względu na obecność enterokoków, *Escherichii coli* i bakterii grupy coli, zakaz objął cztery miejscowości, tj. Trzebiszyn, Tuły, Laskowice i Oś, ogółem około 1,3 tys. osób. Zarządca wodociągu w ramach podjętych działań naprawczych przeprowadził dezynfekcję sieci wodociągowej podchlorynem sodu wraz z intensywnym płukaniem oraz wyłączył z eksploatacji zbiornik wody czystej w Trzebiszynie. Decyzja o braku przydatności obejmowała okres od 22.08.2024 r. do 25.08.2024 r.

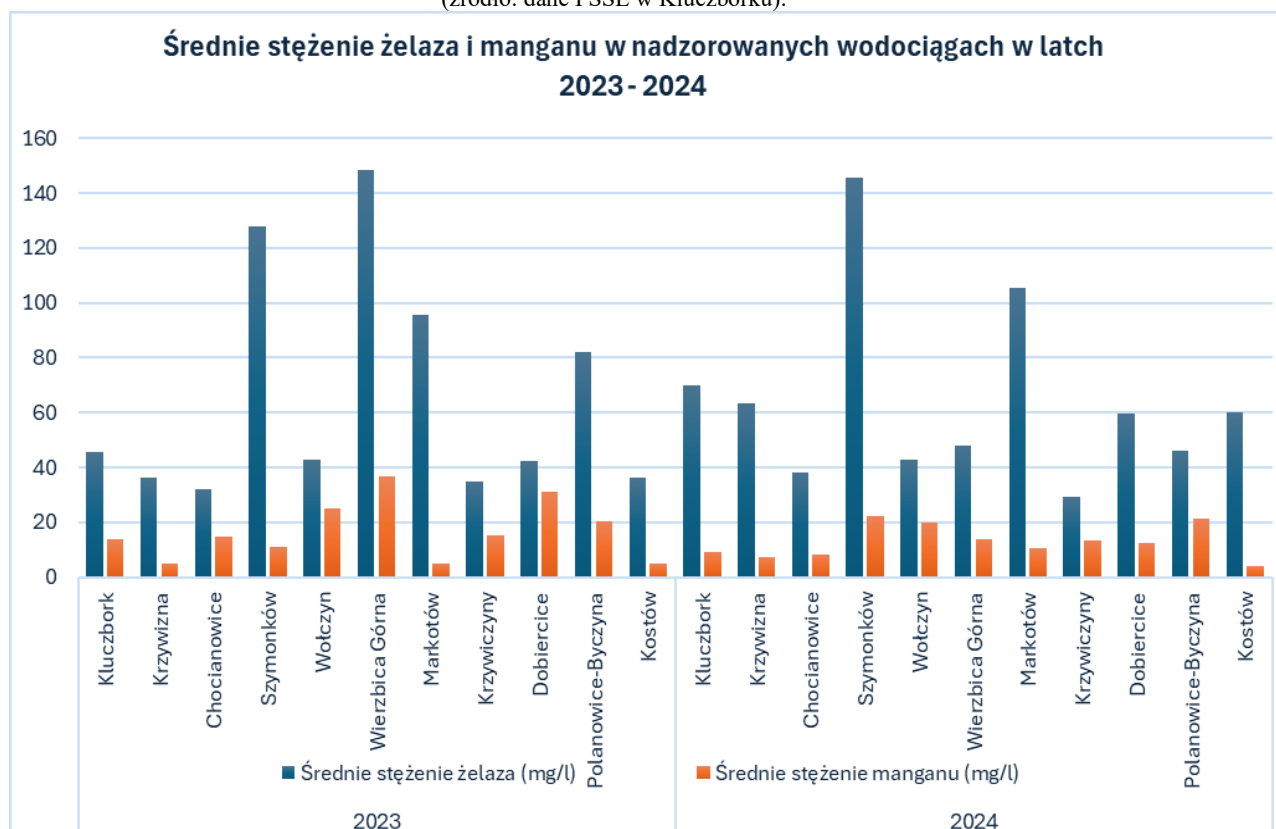
Jakość fizykochemiczna

Wody surowe w powiecie kluczborskim zawierają wysokie stężenia azotanów, żelaza i manganu, co powoduje ich mętność i zabarwienie. Większość wodociągów dostarcza wodę średnio twardą lub twardą, z niską zawartością fluorków, azotynów, amoniaku i chlorków. Parametry, takie jak np. arsen, rtęć, kadm, cyjanki, selen, ołów, miedź, nikiel, pestycydy czy benzo(a)piren występują w bardzo niskich stężeniach (często poniżej oznaczalności metody).

Największe ilości żelaza i manganu występują w wodociągach Kluczbork, Krzywizna, Szymonków, Wierzbica Górna i Dobiercice. Osady tych pierwiastków mogą się gromadzić w rurach i czasem powodować pojawianie się czarnej zawiesiny w wodzie. Dopuszczalne stężenie żelaza w wodzie pitnej to 200 µg/l, a manganu 50 µg/l, jednak w wodach surowych ich wartości mogą być wielokrotnie wyższe, dlatego konieczne jest uzdatnianie wody.

W 2024 r. w wodociągach Kluczbork, Krzywizna i Szymonków odnotowano incydentalne przekroczenia norm żelaza i manganu. Wdrożono działania naprawcze, które skutecznie poprawiły jakość wody.

Wykres nr1. Średnie stężenie żelaza i manganu w nadzorowanych wodociągach w latach 2023 i 2024
(źródło: dane PSSE w Kluczborku).

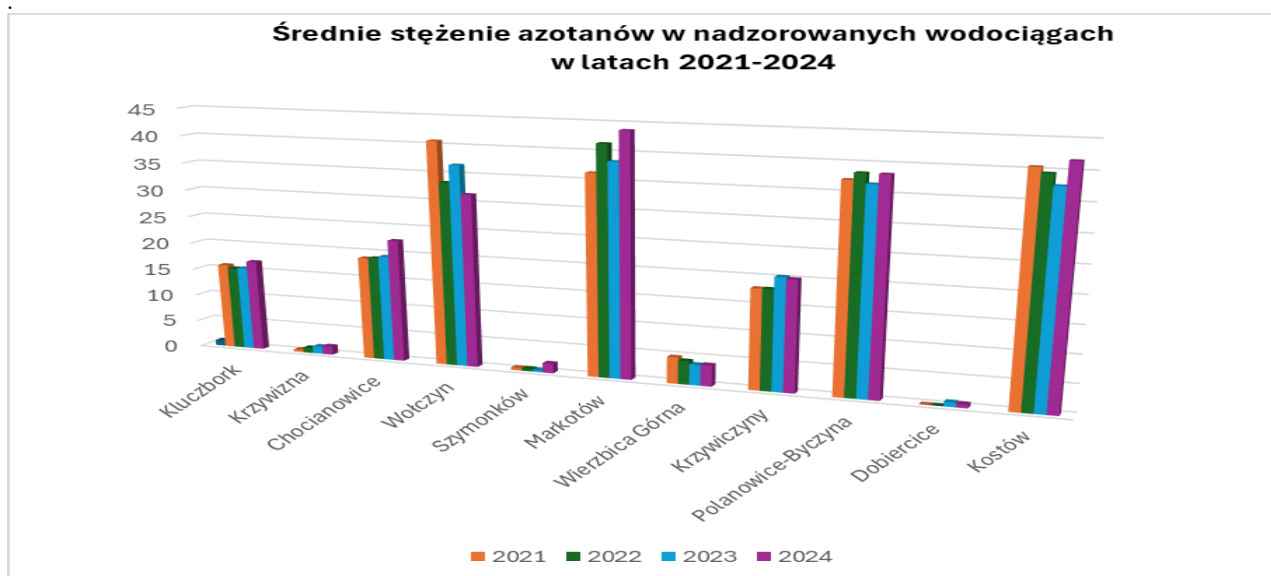
Dopuszczalne maksymalne stężenie żelaza w wodzie przeznaczonej do spożycia wynosi 200µg/l, manganu – 50µg/l.

Podwyższone stężenia żelaza i manganu nie są bezpośrednio szkodliwe dla zdrowia, choć mogą wpływać na smak, zapach i wygląd wody. Zgodnie z Dyrektywą Unijną parametry te zostały określone jako tzw. „parametry wskaźnikowe” i zostały wyraźnie oddzielone od parametrów o istotnym znaczeniu dla zdrowia człowieka.

Azotany stanowią istotny parametr wody przeznaczonej do spożycia, ze względu na potencjalne zagrożenie dla zdrowia, zwłaszcza niemowląt karmionych z butelki. Maksymalne dopuszczalne stężenie azotanów wynosi 50 mg/l. Zalecana wartość tego parametru opiera się na ryzyku wystąpienia methemoglobinemii u niemowląt, które mogą być szczególnie wrażliwe na ten związek. Efekt ten jest nasilony, gdy zanieczyszczenie wodą ma podłoże mikrobiologiczne, zwłaszcza kałowe. W przypadku, gdy stężenie azotanów w wodzie przekracza 100 mg/l, nie należy jej używać do przygotowywania pokarmów dla niemowląt karmionych z butelki.

Wysokie poziomy azotanów występują w wodzie dostarczanej przez wodociągi w **Wolczynie (ujęcie Brzezinki), Markotowie, Kostowie oraz Polanowicach-Byczynie**. W 2024 roku w wodociągach Wolczyn, Polanowice-Byczyna, Kostów oraz Chocianowice odnotowano pojedyncze, incydentalne przekroczenia dopuszczalnych wartości azotanów.

Wykres nr 2. Średnie wartości azotanów (*średnia arytmetyczna*) w wodzie w nadzorowanych wodociągach, stwierdzone w latach 2021-2024. (źródło: dane PSSE w Kluczborku)

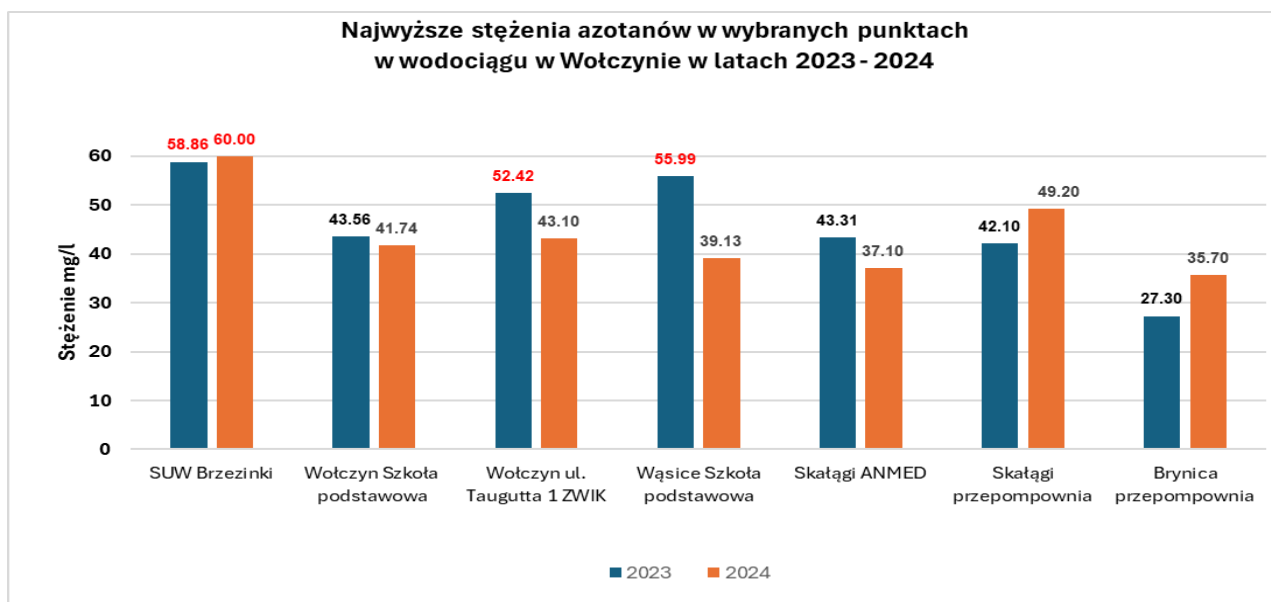

dopuszczalne stężenie azotanów w wodzie przeznaczonej do spożycia wynosi 50mg/l,

Wodociąg Wolczyn

Woda do picia jest pobierana z czterech studni głębinowych, w których stężenia azotanów przekraczają dopuszczalny poziom 50 mg/l. Na ujęciu w Brzezinkach działa automatyczna stacja uzdatniania wody, która wykorzystuje kolumnę filtracyjną ze złożem jonowymiennym do usuwania azotanów (NO_3) oraz siarczanów (SO_4^{2-}) poprzez wymianę z jonami chlorkowymi (Cl^-).

Wykres nr 3. Najwyższe stężenia azotanów w wybranych punktach w wodociągu w Wolczynie w latach 2023-2024 (źródło: dane PSSE w Kluczborku)

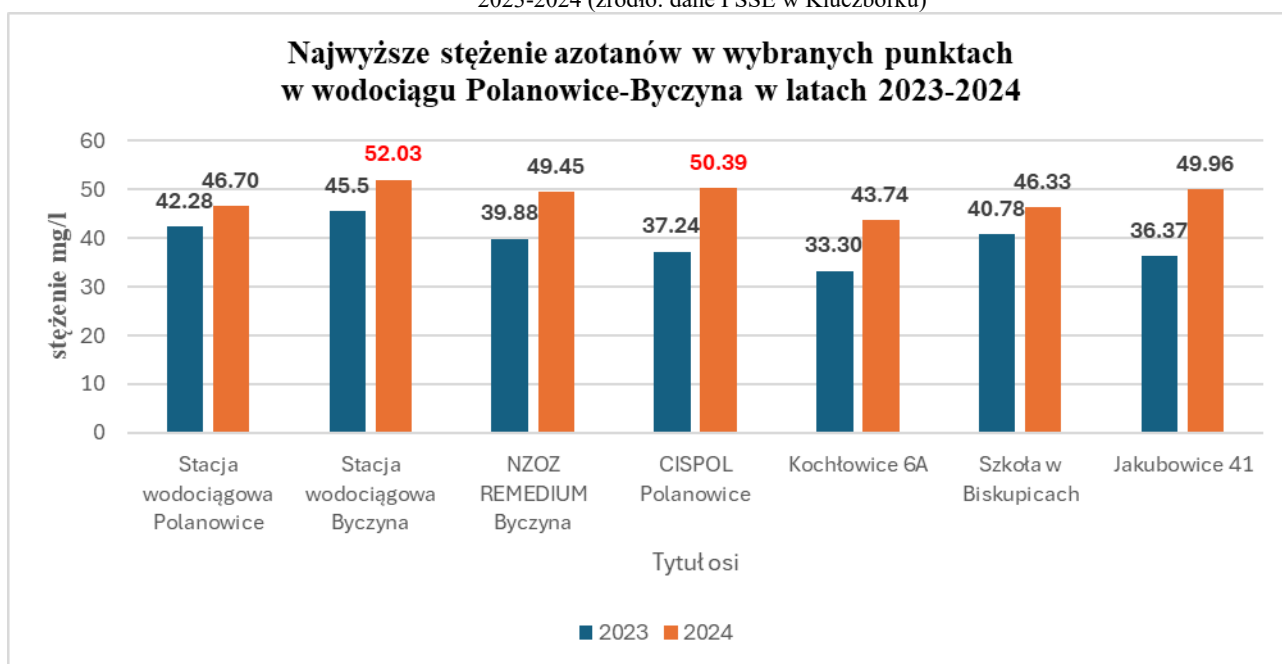
dopuszczalne stężenie azotanów w wodzie przeznaczonej do spożycia wynosi 50mg/l,

Wodociąg Polanowice Byczyna

Wodociąg Polanowice-Byczyna jest największym w gminie Byczyna, dostarczającym wodę przeznaczoną do spożycia. Woda pochodzi z trzech studni głębinowych, oddanych do użytku w latach 1970, 1975 i 1986, o głębokości 40-41 m, z utworów czwartorzędowych. Woda nie jest uzdatniana.

Problemem jest wysoki poziom azotanów w wodzie surowej z studni nr 1 i 2, gdzie stężenia przekraczają dopuszczalny poziom 50 mg/l. Wykres nr 4 pokazuje najwyższe stężenia azotanów w wodociągu Polanowice-Byczyna, uzyskane w wyniku monitoringu jakości wody w 2023 i 2024 roku (źródło: badania PSSE w Kluczborku i administratora wodociągu).

Wykres nr 4. Najwyższe stężenia azotanów w wybranych punktach w wodociągu Polanowice-Byczyna w latach 2023-2024 (źródło: dane PSSE w Kluczborku)

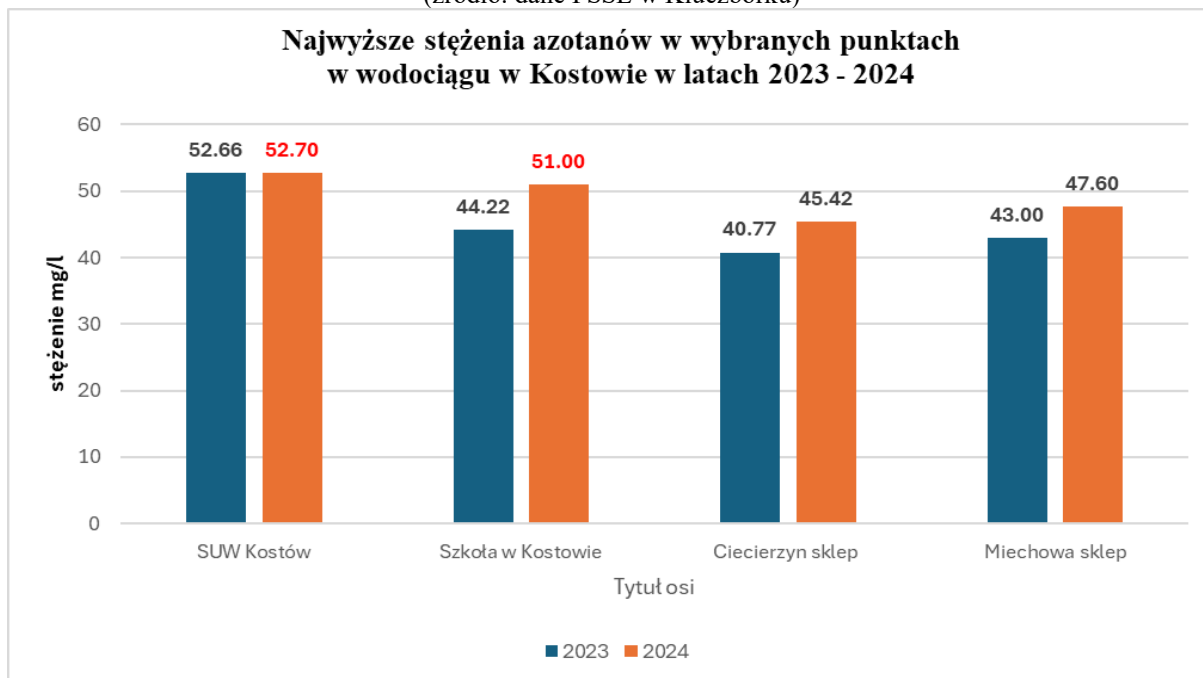
dopuszczalne stężenie azotanów w wodzie przeznaczonej do spożycia wynosi 50mg/l,

Kostów

Wodociąg Kostów jest najmniejszym wodociągiem w gminie Byczyna, przeznaczonym do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę pitną. Woda pochodzi z dwóch studni głębinowych, które zostały oddane do użytku w 1977 i 1988 roku, a ich głębokość wynosi 21 m. Źródłem wody są utwory czwartorzędowe. Aktualnie studnia nr 1 została wyłączona z eksploatacji.

W związku z wysokim poziomem azotanów, woda surowa podlega procesowi uzdatniania, który polega na równoważnej wymianie jonów azotanowych na jony chlorkowe w kolumnach filtracyjnych z żywicą jonowymienną INDION NSSR, stosowaną do usuwania jonów azotanowych z wody pitnej. Wykres nr 5 przedstawia najwyższe stężenia azotanów w wodzie wodociągu Kostów w latach 2023 i 2024, uzyskane w ramach monitoringu jakości wody prowadzonego przez Powiatową Sanitarno-Epidemiologiczną w Kluczborku oraz administratora wodociągu.

Wykres nr 5. Najwyższe stężenia azotanów w wybranych punktach w wodociągu Kostów w latach 2023-2024
(źródło: dane PSSE w Kluczborku)

dopuszczalne stężenie azotanów w wodzie przeznaczonej do spożycia wynosi 50mg/l,

Na podstawie analizy wyników badań jakości wody z wodociągów Wołczyn, Polanowice-Byczyna oraz Kostów w latach 2023-2024, stwierdzono, że głównym problemem jest wzrost zawartości azotanów w wodzie przeznaczonej do spożycia, który utrzymuje się na wysokim poziomie.

Pomimo procesu uzdatniania, w wodociągach Wołczyn oraz Kostów woda nadal okresowo wykazuje ponadnormatywne stężenia azotanów, zarówno w próbkach wody dostarczanej do sieci, jak i w wodzie pobieranej przez konsumentów. Wiele próbek ma również stężenia bliskie maksymalnym dopuszczalnym wartościom (50 mg/l).

W związku z tym, konieczna jest szczegółowa analiza procesu uzdatniania wody, w kontekście wzrostu stężenia azotanów w wodzie surowej i ich wpływu wydolność kolumn filtracyjnych.

W 2024 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kluczborku nie zgłoszono żadnych niepożądanych reakcji związanych ze spożyciem wody w strefach zaopatrzenia poszczególnych wodociągów.

Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę do picia

Stacje uzdatniania wody oraz stacje wodociągowe w nadzorowanych wodociągach są zlokalizowane z dala od tras tranzytowych, zakładów pracy i wysypisk odpadów. W 10 wodociągach prowadzone jest uzdatnianie wody, z wyjątkiem wodociągu Markotów, gdzie woda nie podlega uzdatnianiu. Stosowane procesy uzdatniania wody w poszczególnych wodociągach przedstawia tabela nr 4 (źródło: administratorzy wodociągów).

Tabela nr 4.

Wodociąg	Stosowane procesy uzdatniania
Kluczbork	napowietrzanie, odżelazianie, chlorowanie
Krzywizna	napowietrzanie, odżelazianie, odmanganianie, chlorowanie
Dobiercice	odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie, ozonowanie
Szymonków	napowietrzanie, odżelazianie, odmanganianie
Wierzbia Górna	napowietrzanie, odżelazianie, odmanganianie
Krzywiczyny	napowietrzanie, odżelazianie, odmanganianie
Chocianowice	napowietrzanie, odżelazianie, odmanganianie
Wolczyn (ujęcie Brzezinki)	wymiana jonowa
Kostów	wymiana jonowa, chlorowanie
Polanowice-Byczyna	chlorowanie

Długość sieci wodociągowej eksploatowanych wodociągów oraz rodzaj materiału, z którego sieć jest wykonana przedstawiono w tabeli nr 5 (źródło: administratorzy wodociągów).

Tabela nr 5.

Gmina	Liczba eksploatowanych wodociągów	Długość sieci wodociągowej w km	Materiały, z których wykonana jest sieć
Kluczbork	2	260,7	żeliwo, PCV, PE, stal, PEH, azbestocement, PEHD
Byczyna	3	116,9	żeliwo, PCV, PE, PEH
Wolczyn	5	122,9	żeliwo, PCV
Lasowice Wielkie	1	116,2	PCV, PEH

Azbestocementowe rury stanowią krótkie odcinki sieci wodociągowych w Kluczborku (2,7 km) oraz w Krzywiznie (Łowkowice, Bąków – 6,3 km).

Zgodnie z przepisami, azbestowe rury mogą być użytkowane do końca ich trwałości. W przypadku wymiany sieci, należy pozostawić stare przewody w gruncie, ponieważ są one chronione przed agresywnymi wodami gruntowymi. Jest to zgodne z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań dotyczących użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2011 nr 8 poz. 31)

Jakość ciepłej wody w podmiotach leczniczych i budynkach użyteczności publicznej pod kątem obecności pałeczek *Legionella sp.*

Zgodnie z planem pobierania próbek wody ciepłej w celu wykrycia bakterii *Legionella sp.*, pobrano do badań 32 próbki. Badania przeprowadzono w PCZ Szpital Powiatowy, Kluczborskie Centrum Kardiologii, Vital Medic szpital, Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Wolczynie, Hospicjum Św. Ojca Pio w Smardach Górnych, w Domach Pomocy Społecznej w Kluczborku oraz Gierałcicach, Ośrodku Turystyczno-Wypoczynkowym w Bąkowie oraz Internacie Sportowym w Kluczborku.

W dwóch próbkach pobranych z PCZ Szpitala Powiatowego w Kluczborku oraz dwóch próbkach z Domu Pomocy Społecznej w Gierałcicach wykryto obecność bakterii *Legionella sp.*

Jakość wody na pływalniach i basenach

Zgodnie z ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 147), pływalnia to obiekt z wodą przepływową, przeznaczony do pływania lub kąpieli, posiadający co najmniej jedną nieckę basenową, brzeg i dno, a także urządzenia sanitarne, szatnie i natryski. W powiecie kluczborskim jedynie kryta pływalnia w Kluczborku spełnia te kryteria.

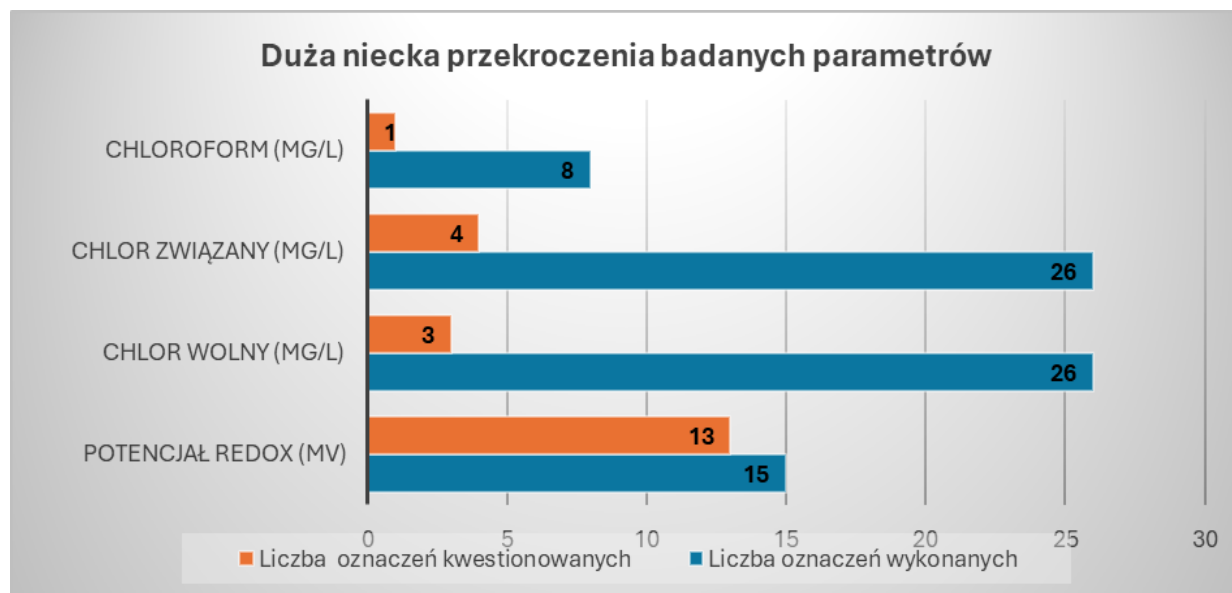
Baseny sezonowe letnie w Bąkowie, Wołczynie i Byczynie nie spełniają definicji „pływalni” - brak instalacji wody przepływowej w nieckach basenowych. Baseny letnie w Wołczynie i Byczynie pozostają nieczynne od 2020 roku.

W sezonie letnim funkcjonował jedynie basen w Ośrodku Wypoczynkowym w Bąkowie. Przeprowadzone badania potwierdziły, że woda w basenie spełniała wymagania mikrobiologiczne i fizykochemiczne.

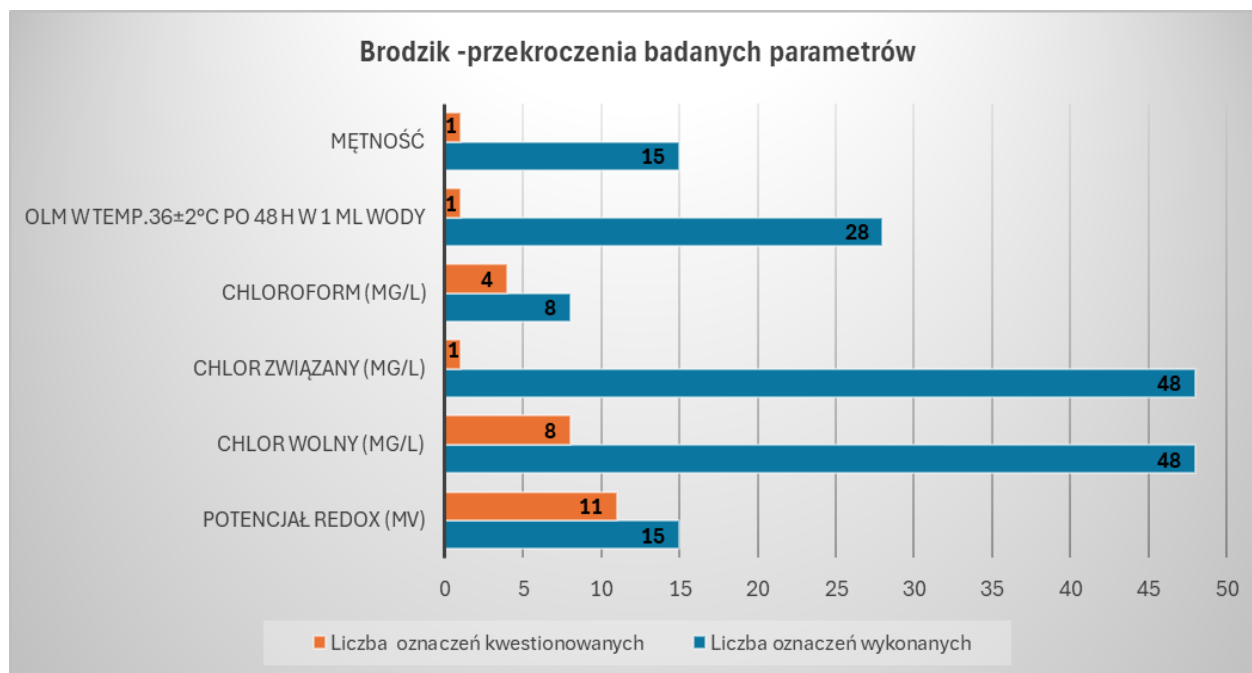
Na krytej pływalni w Kluczborku w 2024 r. nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych stężeń/wartości, w badanych próbkach wody, w zakresie następujących parametrów: azotany, suma THM, utlenialność, bakterie *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, gronkowce koagulazo-dodatnie.

Przekroczenia dopuszczalnych stężeń/wartości, w badanych próbkach wody, wystąpiły w zakresie: chloroformu, chloru związanego, chloru wolnego oraz potencjału redox, mętności, ogólna liczba mikroorganizmów w 36⁰C w 1 ml wody - wykresy nr 6 i 7.

Wykres nr 6. Przekroczenia parametrów w dużej niecce (źródło: badania PSSE w Kluczborku i zarządcy obiektu)

Wykres nr 7 Przekroczenia badanych parametrów w brodziku (źródło: badania PSSE w Kluczborku i zarządcy obiektu)

Przekroczenia parametrów fizykochemicznych w dużej niecce i brodziku nie dyskwalifikowały wody basenowej jako przydatnej do kąpieli i nie stanowiły bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia lub życia osób korzystających z pływalni. Jednak skala kwestionowanych parametrów takich jak potencjał redox, chlor wolny, chlor związany, chloroform w stosunku do ogólnej liczby wykonanych oznaczeń wskazuje na nieefektywność prowadzonych procesów technologicznych, w tym uzdatniania wody.

W zakresie parametrów mikrobiologicznych w jednej próbce wody w brodziku odnotowano przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów wychodowanych w 36°C po 48 godzinach inkubacji. Nie stwierdzono przekroczeń *Pseudomonas aeruginosa*, bakterii *Escherichia coli* oraz gronkowców koagulazododatnich.

Jakość wody w kąpielisku

W sezonie letnim wydano trzy oceny jakości wody stwierdzające przydatność wody do kąpieli oraz trzy decyzje z tymczasowym zakazem kąpieli:

- 04.07.2024 r. – zakwit sinic (zakaz obowiązywał do 09.07.2024 r.);
- 15.07.2024 r. – zakwit sinic (zakaz obowiązywał do końca sezonu, tj. 02.09.2024 r.).
- 29.07.2024 r. – przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii *Escherichia coli* (1980 NPL/100ml) i Enterokoków (2000jtk/100 ml) oraz zakwit sinic.

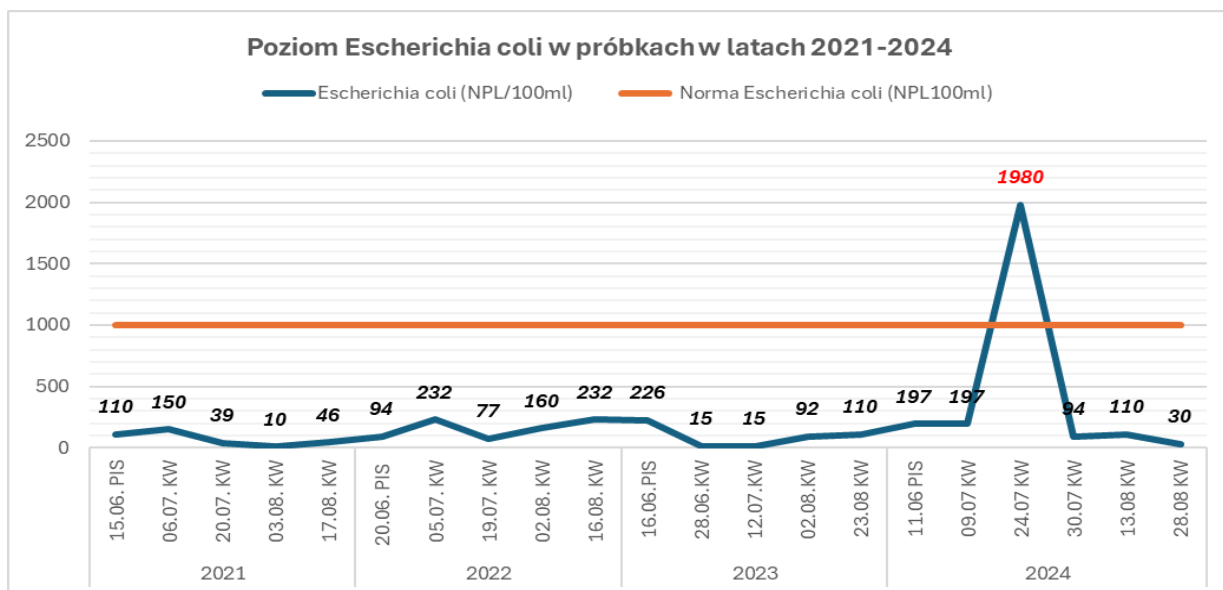
Sezon zakończono 2 września 2024 r. z utrzymanym zakazem kąpieli.

W sezonie kąpielowym 2024 zaobserwowano znaczne pogorszenie się jakości wody w kąpielisku. Na co wskazuje również utrzymywanie się zakwitu sinic przez dłuższy czas oraz jednorazowe wystąpienie znacznych przekroczeń mikrobiologicznych.

Na podstawie wyników badań z lat 2021–2024, jakość wody w kąpielisku Zalew Kluczbork została sklasyfikowana jako niedostateczną.

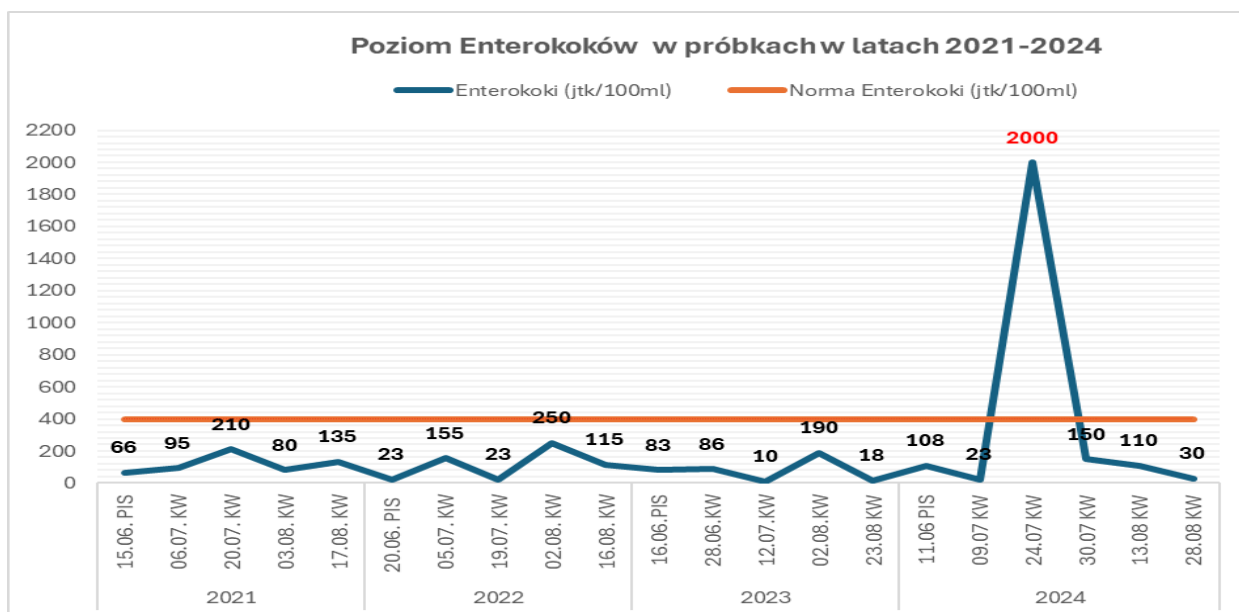
W 2023 r. – jakość wody oceniono jako dostateczną, w latach 2020–2022 r. – jakość wody była niedostateczna. W latach 2018–2019 r. – brak klasyfikacji z powodu niewystarczającej liczby badań (wymagane minimum 16 próbek).

Wykres nr 8. Wyniki badań obecności bakterii *Escherichia coli* w próbkach wody z kąpieliska „Zalew Kluczbork” w latach 2021-2024 " (źródło: badania PSSE w Kluczborku oraz organizatora kąpieliska)

Wymagania mikrobiologiczne dla badanych parametrów wynoszą: *Escherichia coli* (jtk/100 ml lub NPL/100 ml) ≤ 1000

Wykres nr 9 Wyniki badań obecności Enterokoków w próbkach wody z kąpieliska „Zalew Kluczbork” w latach 2021-2024 (źródło: badania PSSE w Kluczborku oraz organizatora kąpieliska)

Wymagania mikrobiologiczne dla badanych parametrów wynoszą : Enterokoki (jtk/100 ml lub NPL/100 ml) ≤ 400 ;

Podsumowanie

W 2024 r. monitoring jakości wody obejmujący pobór próbek wody pitnej, wody z kąpielisk, basenów oraz ciepłej wody użytkowej (pod kątem *Legionella* sp.) został przeprowadzony zgodnie z planem. W 2024 r. wydano:

- 12 decyzji finansowych,
- 2 decyzje o braku przydatności wody do spożycia,
- 2 decyzje nakazujące redukcję bakterii *Legionella* sp.,
- 3 decyzje o czasowym zakazie kąpieli na kąpielisku.

Odnotowano dwa przypadki skażenia mikrobiologicznego wody pitnej w wodociągu w Chocianowicach, które miały charakter krótkotrwały.

Na terenie powiatu wodociągi w Kluczborku, Krzywiźnie, Kostowie i Polanowicach-Byczynie dezynfekowane są podchlorynem sodu. W związku z tym wykonywano dodatkowe badania na zawartość chloramin, chloroformu i bromodichlorometanu. Stężenia tych substancji były niskie i nie przekraczały dopuszczalnych norm.

W wodociągach Wołczyn, Polanowice-Byczyna i Kostów w latach 2023-2024 stwierdzono wzrost stężenia azotanów w wodzie przeznaczonej do spożycia, który utrzymuje się na wysokim poziomie. Problem ten wymaga dalszego monitorowania oraz szczegółowej analizy procesu uzdatniania wody.

III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2024 r. przeprowadzono 89 kontroli w obiektach użyteczności publicznej, m.in takich jak:

- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu,
- hotele i inne obiekty hotelarskie,
- pływalnie, baseny i kąpielisko,
- stacje paliw,
- obiekty sportowe i rekreacyjne,
- cmentarze, kaplice przedpogrzebowe, piaskownice,
- przystanki komunikacyjne.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono rażących nieprawidłowości. Wydano trzy decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarnego oraz trzy decyzje finansowe.

Placówki ochrony zdrowia

W 2024 r. skontrolowano 54 placówki ochrony zdrowia. Kontrole obejmowały ocenę stanu sanitarnego pomieszczeń i wyposażenia, procedur dezynfekcji i sterylizacji narzędzi i sprzętu, a także postępowania z bielizną, odpadami komunalnymi i medycznymi.

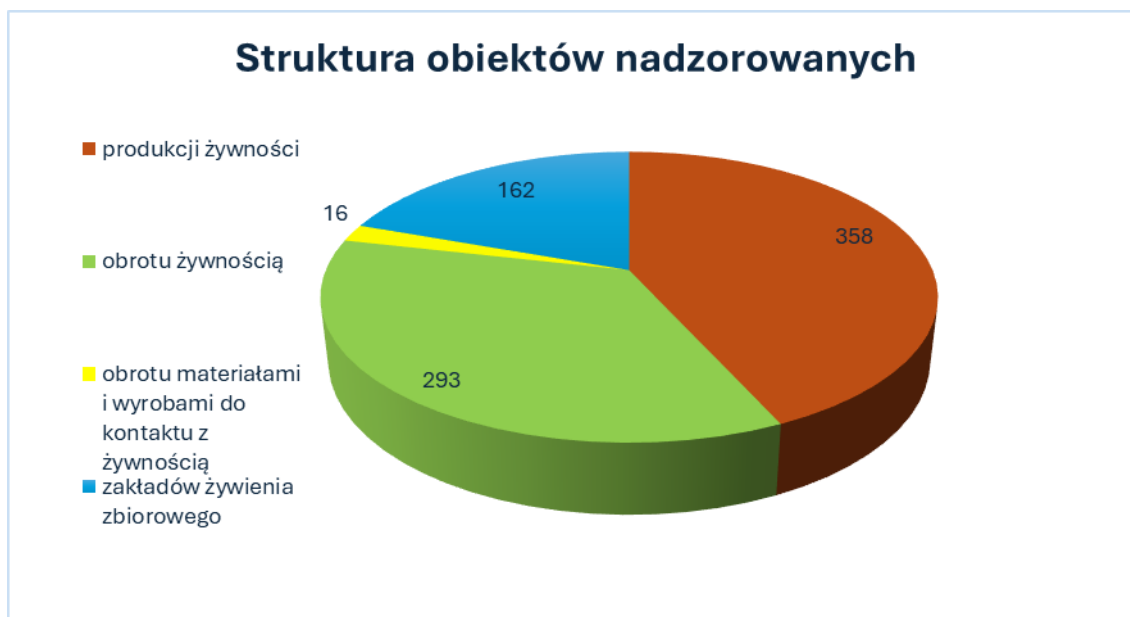
W dwóch obiektach stwierdzono nieprawidłowości. W jednej placówce zakwestionowano stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, w drugim przypadku stwierdzono brak wymaganego pomieszczenia w strukturze oddziału szpitala - nieprawidłowości zostały usunięte.

W pozostałych skontrolowanych placówkach nieprawidłowości nie stwierdzono.

IV. Stan sanitarny obiektów, żywności, żywienia i przedmiotów użytku

Realizacja działań, które mają wpływ na zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu na terenie powiatu, odbywała się poprzez prowadzenie kontroli sanitarnych w zakresie spełnienia obowiązujących wymagań sanitarno-zdrowotnych oraz pobieranie próbek środków spożywczych do badań laboratoryjnych.

W 2024 r. nadzorem objęto 829 zakładów żywnościowo-żywnościowych, w tym 358 produkcji żywności, 293 obrotu żywnością, 162 zakłady żywienia zbiorowego oraz 16 obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.

Ogółem w 2024 roku skontrolowano 246 zakładów, w których przeprowadzono 421 kontrole, w tym 185 planowanych zgodnie z harmonogramem kontroli oraz 236 ponadplanowych.

Kontrole ponadplanowe to:

- 128 kontroli granicznych,
- 33 kontrole interwencyjne (17 -w systemu RASFF, 15 - na wnioski klientów),
- 31 kontroli w związku z zatwierdzeniem zakładów,
- 8 kontroli sprawdzających,
- 31 kontroli akcyjnych/tematycznych.

Interwencje klientów dotyczyły najczęściej wprowadzania do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej (po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości lub o zmienionych cechach organoleptycznych) oraz braku bieżącej czystości w placówkach.

W 2024 r wydano ogółem 200 decyzji administracyjnych, w tym 38 z naruszenia przepisów prawnych. Pozostałe decyzje dotyczyły zatwierdzenia zakładów do prowadzenia działalności, wykreślenia zakładów z rejestru oraz decyzji w ramach prowadzonych kontroli granicznych.

Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarne nałożono 15 mandatów karnych na kwotę 4450,00 zł. Najwięcej mandatów karnych wystawiono w sklepach oraz zakładach żywienia zbiorowego otwartego. Również te obiekty oceniono jako najczęściej wymagające poprawy stanu sanitarno- technicznego.

Najczęstszymi nieprawidłowościami stwierdzanymi w wyniku przeprowadzonych kontroli, podobnie jak w latach ubiegłych były:

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- brak zachowania bieżącej czystości w placówce,
- wprowadzanie do obrotu przeterminowanych środków spożywczych,
- brak możliwości identyfikacji wprowadzanych do obrotu środków spożywczych luzem,
- brak zapisów GHP/GMP i systemu HACCP.

Działalność kontrolna w latach 2024 - 2020

	2024	2023	2022	2021	2020
Liczba obiektów objętych nadzorem	829	798	617	624	645
Liczba obiektów zatwierdzonych	28	23	30	36	32
Liczba obiektów skontrolowanych	246	254	202	184	114
Liczba kontroli	292	305	389	377	443
Liczba obiektów sklasyfikowanych	186	181	113	83	4
Liczba decyzji administracyjnych	200	215	203	249	171
Liczba nałożonych mandatów	15	21	13	7	8
Kwota nałożonych mandatów (zł)	4450,00	4900,00	2350,00	1700,00	2350,00
Liczba pobranych próbek	235	230	193	166	114
Liczba próbek zdyskwalifikowanych	2	2	0	0	0

Obiekty produkcji żywności

W 2024 r. nadzorem objęto 358 zakładów produkcyjnych, w tym:

- 31 zakładów produkcji żywności,
- 313 producentów produkcji pierwotnej, RHD i dostaw bezpośrednich,
- 11 produkcji żywności w warunkach domowych (wyroby ciastkarskich),
- 3 inne wytwórnie żywności (zakład konfekcjonowania środków spożywczych, wytwórnia drożdży i wytwórnia polepszaczy).

W tej grupie zakładów przeprowadzono łącznie 30 kontroli sanitarnych, w tym 5 interwencyjnych - w wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Do badań laboratoryjnych pobrano 11 próbek, żadna nie była kwestionowana.

W zakładach produkcji urzędowa kontrola prowadzona była w szczególności w zakresie warunków sanitarno-technicznych, prawidłowości stosowanych procesów produkcyjnych, jakości używanych surowców, w tym właściwego stosowania substancji dodatkowych, identyfikacji pochodzenia surowców, warunków ich magazynowania i przetwarzania, systemu dezynfekcji pomieszczeń i sprzętu, przestrzegania higieny przez pracowników, skuteczności systemów bezpieczeństwa żywności wdrożonych przez przedsiębiorców, właściwego znakowania wyrobów.

Obiekty obrotu żywności

Zakłady obrotu stanowią najliczniejszą i najbardziej zróżnicowaną pod względem wielkości, warunków sanitarno-technicznych, wyposażenia oraz asortymentu wprowadzanych do obrotu

artykułów grupę nadzorowanych obiektów. Zdecydowaną większość obiektów to małe sklepy, znajdujące się głównie na terenach wiejskich.

W tej grupie obiektów nadzorem objęto 293 zakłady (176 -sklepy spożywcze , 30 - kioski , 10 - apteki, 12 - magazyny hurtowe, 4 - obiekty ruchome i tymczasowe, 25-środki transportu, 36- inne zakłady obrotu żywnością.

W tej grupie obiektów skontrolowano 130 zakładów, przeprowadzono 163 kontrole, w tym 20 interwencyjnych. Wydano 21 decyzji administracyjnych z naruszenia przepisów prawnych, nałożono 8 mandatów karnych na kwotę 1 850,00zł. Pobrano do badań laboratoryjnych 212 próbek – 2 zakwestionowano.

W obiektach obrotu żywnością stwierdzono następujące niezgodności:

- wprowadzanie do obrotu przeterminowanych środków spożywczych,
- brak zachowania bieżącej czystości pomieszczeń,
- niewłaściwe warunki przechowywania środków spożywczych,
- brak prowadzonych na bieżąco zapisów wynikających z procedur opracowanych w oparciu o zasady systemu HACCP,
- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń.

Obiekty żywienia zbiorowego

Zakłady żywienia zbiorowego otwartego – nadzorem w 2024 r. objęto 88 zakładów, skontrolowano 46 zakładów, w których przeprowadzono 51 kontroli, w tym 5 interwencyjnych. W wyniku kontroli w 7 zakładach stwierdzono nieprawidłowości, wydano 12 decyzji wynikających z naruszenia przepisów prawnych oraz nałożono 7 mandatów karnych na łączną kwotę 2 600,00 zł.

W grupie obiektów żywienia zbiorowego stwierdzono następujące niezgodności:

- brak zachowania bieżącej czystości pomieszczeń,
- wprowadzanie do obrotu przeterminowanych środków spożywczych,
- brak prowadzonych na bieżąco zapisów wynikających z procedur opracowanych w oparciu o zasady systemu HACCP,
- brak warunków do przebiegania się personelu,
- niewłaściwy stan techniczny urządzeń chłodniczych.

Obiekty żywienia zbiorowego zamkniętego – to zakłady prowadzące działalność w zakresie zorganizowanego żywienia określonych grup ludności, w szczególności w szpitalach, domach pomocy społecznej, domach dziecka, zakładzie opiekuńczo-lecznym, żłobkach, placówkach oświatowych . W tej grupie obiektów nadzorem objęto 71 placówek, skontrolowano 43, w których przeprowadzono 46 kontroli, w tym 2 interwencyjne. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących nieprawidłowego stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia wydano 5 decyzji administracyjnych z naruszenia przepisów prawnych.

Jakość zdrowotna środków spożywczych

Ogółem pobrano 235 próbek, w tym 230 próbek żywności, 3 próbki tłuszczów smażalniczych oraz 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, organoleptyczne, chemiczne, obecność zanieczyszczeń biologicznych, w tym szkodników i ich pozostałości oraz obecność ciał obcych.

Zakwestionowano tylko 2 próbki - 1 pobraną w ramach monitoringu z uwagi na zanieczyszczenie mikrobiologiczne i 1 z uwagi na przekroczenie dopuszczalnego poziomu nadchloranu.

Działania podejmowane w ramach funkcjonowania systemu RASFF.

Przeprowadzono 17 kontroli interwencyjnych, dotyczących systemu RASFF. Artykuły spożywcze i materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością będące przedmiotem powiadomień alarmowych/informacyjnych były niezwłocznie wycofywane z obrotu handlowego. We wszystkich przypadkach przedsiębiorcy podejmowali działania, zmierzające do wycofania produktów niezgodnych z wymaganiami w ramach funkcjonujących procedur. Nie było konieczności wydawania w tym zakresie decyzji administracyjnych.

Główne przyczyny zgłoszenia powiadomień do RASFF w 2024 r., w przypadku środków spożywczych, to: obecność zanieczyszczeń mikrobiologicznych, niedozwolonych dodatków, przekroczenie dopuszczalnych poziomów pestycydów, alkaloidów pirolizydynowych, a w przypadku w przypadku materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością migracja ołowiu i kadmu, przekroczenie migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych, przekroczenie limitu migracji specyficznej.

Podsumowanie

1. W 2024 r., na terenie powiatu, nie wystąpiły zjawiska, które stanowiłyby istotne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi pod względem skali zjawiska oraz rodzaju zagrożenia. Wszystkie stwierdzone nieprawidłowości udało się skutecznie wyeliminować, przy pomocy rutynowych procedur postępowania.
2. Najczęściej powtarzającym się problemem było wprowadzanie do obrotu przeterminowanych środków spożywczych oraz brak zachowania bieżącej czystości w placówkach.
3. Najwięcej uchybień sanitarnych stwierdzono w obiektach obrotu żywnością oraz żywienia zbiorowego otwartego. Może to być spowodowane dużą rotacją personelu, co wiąże się z brakiem dostatecznego doświadczenia i wiedzy pracowników na temat podstawowych zasad higieny, wymagań higieniczno-sanitarnych obowiązujących w zakładach branży spożywczej oraz potencjalnych zagrożeń.
4. Przeprowadzone kontrole sanitarne były skuteczne ze względu na podejmowanie natychmiastowych działań w przypadkach występowania nieprawidłowości. Realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną system kontroli pozwalał na szybką interwencję i likwidację potencjalnego zagrożenia pojawiającego się na skutek złamania przepisów sanitarnych.
5. W trosce o zdrowie publiczne niezbędne jest kontynuowanie działań edukacyjnych prowadzących do wzrostu świadomości społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia, a także upowszechniania wiedzy nt. racjonalnego żywienia i zdrowego trybu życia.

V. Stan sanitarny środowiska pracy

Nadzór sanitarny nad warunkami pracy ma na celu wzmocnienie ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy, w tym przede wszystkim ma służyć zapobieganiu powstawania chorób zawodowych.

W 2024 r. prowadzono kontrole w następujących obszarach:

- warunków pracy i oceny narażenia zawodowego,
- nadzoru nad chemikaliami, w tym udostępniania do obrotu produktów chemicznych i biobójczych (dezynfektantów i stosowania algicydów do dezynfekcji i zabezpieczania

basenów kąpielowych, rodentycydów i insektycydów stosowanych do deratyzacji i dezynsekcji pomieszczeń i zabudowań),

- nadzoru nad produktami kosmetycznymi (ocena oznakowania opakowań oraz zawartości substancji zabronionych). Kontrolą objęto również producenta kosmetyków (kontrola dokumentacji oraz oznakowania produktów kosmetycznych).

Ogółem wydano 17 decyzji administracyjnych, w tym 8 decyzji finansowych oraz 2 postanowienia.

W rejestrze obiektów, nadzorowanych przez Oddział Higieny Pracy (stan na 31.12.2024 r.), znajdowało się **167** zakładów pracy, w których ogółem zatrudnionych było **6 325** pracowników.

Liczba zatrudnionych osób w zakładach pracy	Liczba zakładów pracy w rejestrze	Ogółem zatrudnionych	Liczba skontrolowanych zakładów w 2024 r.	Liczba zatrudnionych w skontrolowanych zakładach pracy w 2024 r.
do 9	73	362	22	82
od 10-49	59	1203	21	482
od 50-249	29	2715	12	1393
250 i więcej	6	2045	3	1162

Kryteria wyboru zakładów do kontroli to przede wszystkim narażenie pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia (fizyczne, pyły, chemiczne, rakotwórcze, biologiczne), zakłady nowopowstałe oraz wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego (w przypadku nadzoru nad chemikaliami i kosmetykami).

W 2024 r. skontrolowano 58 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 3119 pracowników, co stanowi 49,1 % ogółu zatrudnionych pracowników w powiecie.

Przeprowadzono ogółem 64 kontroli oraz 1 postępowanie w sprawie choroby zawodowej.

Higiena pracy

Zakres prowadzonych kontroli, w obszarze higieny pracy, obejmował m.in.:

- badania i pomiary czynników szkodliwych,
- badania profilaktyczne pracowników,
- ocenę ryzyka zawodowego pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników fizycznych, chemicznych, rakotwórczych i biologicznych,
- przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym m.in. stosowanie środków ochrony indywidualnej przy pracach z chemikaliami oraz w narażeniu na czynniki fizyczne i pyły oraz procesy, czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy,
- stosowanie produktów chemicznych,
- ocenę stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pracy i pomieszczeń socjalnych,
- przestrzeganie przepisów dotyczących palenia tytoniu,
- przestrzeganie przez pracodawców obowiązków przy pracach związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

Narażenie na substancje, mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym – w ewidencji znajduje się 45 zakładów (łącznie narażonych jest 513 pracowników).

Skontrolowano 10 zakładów pracy, w których narażonych jest 149 pracowników (w tym 5 kobiet). Kobiety narażone są na czynnik fizyczny – promieniowanie jonizujące (występujące w podmiotach medycznych), natomiast pozostali pracownicy w skontrolowanych zakładach, narażeni są na pył drewna oraz spaliny emitowane z silników Diesla, a także na pyły azbestu (są to pracownicy firm spoza powiatu kluczborskiego).

Narażenie pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne - w ewidencji znajduje się 45 zakładów pracy. Ogółem narażonych jest 824 pracowników, w tym 824 w grupie 2 narażenia i 548 pracowników w grupie 3 narażenia i 38 w grupie 4.

W 2024 r. skontrolowano 10 zakładów pracy, w których występuje narażenie na czynniki biologiczne. Ogółem narażonych jest 118 pracowników, w grupie 2 – 118, w grupie 3 – 70.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości, w powyższym obszarze to:

nieaktualne badania środowiska pracy, brak potwierdzenia stosowania oświetlenia elektrycznego (zgodnie z obowiązującą Polską Normą), brak dróg komunikacyjnych oraz wentylacji w pomieszczeniu pracy, brak aktualnych kart charakterystyk, instrukcji stanowiskowych do pracy z chemikaliami, nieuwzględnienie w ocenach ryzyka zawodowego narażenia na hałas oraz na czynniki chemiczne, brak rejestru pracowników oraz prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, nieoznakowanie stanowisk pracy przed zagrożeniem czynnikami rakotwórczymi, brak szkoleń w zakresie szkodliwego działania czynników rakotwórczych.

Ogółem w tym obszarze wydano 5 decyzji merytorycznych.

W okresie letnim Oddział Higieny Pracy przeprowadza wizytacje podczas prac żniwnych w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Przekazywane są ulotki i informacje, w postaci książeczek dla dzieci, na temat bezpieczeństwa w rolnictwie. Materiały otrzymywane są od Państwowej Inspekcji Pracy.

Nadzór nad chemikaliami

Zakres prowadzonych kontroli, w obszarze chemikaliów (dot. dystrybutorów i dalszych użytkowników), obejmował m.in.:

- udostępnianie produktów chemicznych oraz biobójczych (w zakresie oznakowania produktów biobójczych, aktualizacji kart charakterystyk, przekazywanie informacji w łańcuchu dostaw, pozwolenia na obrót),
- kontrola produktów (branży Beauty) w zakresie zawartości w składzie substancji niedozwolonych,
- stosowanie produktów biobójczych (dot. przedsiębiorców prowadzących firmy Dezynfekcji, Dezynsekcji i Deratyzacji).

W 2024 r. ogółem przeprowadzono 13 kontroli w zakresie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, w tym 5 kontroli u dystrybutora, 8 kontroli u stosujących chemikalia.

W zakresie produktów biobójczych przeprowadzono 14 kontroli u dystrybutorów oraz 4 u stosujących produkty biobójcze.

Ogółem skontrolowano 42 produkty biobójcze, z tego zakwestionowano 4 produkty.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości, w powyższym obszarze to:
udostępnianie na rynku produktu biobójczego, który nie posiadał hasła ostrzegawczego na etykiecie, stosowanie tuszy do tatuażu, które nie spełniały obowiązujących przepisów.
Ogółem w tym obszarze wydano 3 decyzje merytoryczne.

Nadzór nad kosmetykami

Zakres kontroli, w obszarze produktów kosmetycznych, obejmował:

- spełnienie wymogów obowiązujących przepisów – 1 kontrola,
- oznakowanie produktów kosmetycznych w dystrybucji (sklepy) oraz zawartość substancji niedozwolonych – 5 kontroli,
- pobór próbek do badań mikrobiologicznych – 2 próbki.

Ogółem skontrolowano 27 produktów (w tym 2 produkty u producenta).

W tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

W trakcie czynności kontrolnych prowadzono działania informacyjno-edukacyjne na temat:

- kampanii organizowanej przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy pod nazwą „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy. Bezpieczeństwo pracy w świecie cyfrowym”,
- szkodliwego działania na organizm ludzki radonu - gazu radioaktywnego, który występuje naturalnie w glebie, wodzie i skałach,
- Legionellozy - choroby zakaźnej wywoływanej przez bakterie z rodzaju *Legionella*,
- ryzyka dla zdrowia, jakie wynika z oceny narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, i dodatkowego ryzyka, które wynika z palenia tytoniu oraz w zakresie środków ostrożności, które powinny być podejmowane w celu ograniczenia tego narażenia.

Narażenie zawodowe pracowników w kontrolowanych zakładach na terenie powiatu kluczborskiego w latach 2020-2024

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Dane					
Liczba skontrolowanych zakładów	25	23	35	56	58
Zatrudnienie ogółem w skontrolowanych zakładach	2408	1026	1547	2756	3119
Liczba pracowników narażonych na czynniki szkodliwe ogółem:					
- hałas	191	169	172	174	176
- związki chemiczne	6	6	6	0	0

Danych z tabeli nie należy porównywać do lat ubiegłych, ponieważ w każdym roku do kontroli planowane są inne zakłady pracy, w różnym zakresie kontroli, zatrudniające zmienną liczbę pracowników.

Ogółem, spośród wszystkich zakładów pracy będących w ewidencji, przekroczenie Najwyższego Dopuszczalnego Natężenia (NDN) hałasu stwierdzono w 10 zakładach. Narażonych na hałas jest 176 pracowników.

W nadzorowanych zakładach pracownicy narażeni są na hałas, którego źródłem są głównie maszyny i urządzenia ślusarsko-spawalnice oraz maszyny do obróbki metali i drewna.

Choroby zawodowe

W 2024 r. wpłynęły ogółem 4 zgłoszenia podejrzenia chorób zawodowych.

Wydano 3 decyzje w sprawie stwierdzenia choroby zawodowej:

- „Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – COVID-19” – wymienionej w pozycji 26 wykazu chorób zawodowych – na stanowisku pielęgniarki,
- „Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni nadgarstka” – wymienionej w pozycji 20.1 wykazu – na stanowisku szwaczki,
- „Przewlekła choroba narządu głosu spowodowana nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: guzki głosowe twarde” – wymienionej w pozycji 15.1 wykazu – na stanowisku nauczycielki.

Choroby zawodowe zgłoszone w powiecie kluczborskim w latach 2020-2024

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Jednostka chorobowa*					
Przewlekła choroba narządu głosu – poz. 15	-	1	1	1	-
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni nadgarstka – poz. 20	-	-	-	1	-
Choroby zakaźne lub pasożytnicze – Covid-19/Borelioza- poz. 26	-	-	1	1	-
Przewlekłe choroby układu ruchu – poz. 19	1	1	-	-	-
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli (...) -poz. 5	-	-	-	-	1

*Wykaz chorób zawodowych - zał. do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (t.j. Dz. U. 2022/1836)

Stwierdzone choroby zawodowe, w powiecie kluczborskim w latach 2020-2024

Jednostka Chorobowa Zawód	Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa	Przewlekłe choroby narządu głosu	Kontaktowe zapalenie skóry z podrażnienia o etiologii zawodowej	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy
Nauczyciel	-	3	-	-
Pracownik produkcyjny, szwaczka	-	-	-	1
Leśnik	1	-	-	-
Pielęgniarka	1	-	-	-

Najwięcej chorób zawodowych stwierdza się w grupie zawodowej *nauczyciel* – przewlekłe choroby narządu głosu.

Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w województwie opolskim i powiecie kluczborskim w latach 2020-2024

Lata	2020	2021	2022	2023	2024
Województwo opolskie	10	10	22	13	67
Powiat kluczborski	1	1	2	2	3

Podsumowanie

1. Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami występującymi w zakładach pracy to brak aktualnych badań czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy.
2. W nadzorowanych zakładach pracownicy narażeni są głównie na hałas, który jest najczęściej występującym czynnikiem szkodliwym przekraczającym normatyw higieniczny.
3. W obszarze nadzoru nad chemikaliami wiele ocenionych produktów, nie spełniało wymogów przepisów prawnych. Nieprawidłowości stwierdzane były w zakresie: braku pozwolenia na obrót, niewłaściwego oznakowania opakowań/etykiet, zawartości substancji czynnych oraz zabronionych.
4. Konieczne jest prowadzenie edukacji ludności w zakresie szkodliwego oddziaływania pyłów azbestu na organizm człowieka. Na terenach wiejskich, w dalszym ciągu użytkowane są elementy zawierające azbest, stosowane głównie jako pokrycia dachowe, dlatego należy dążyć do systematycznego ich usuwania z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

VI. Nadzór na środkami zastępczymi

W 2024 r. na terenie powiatu kluczborskiego przeprowadzano 2 kontrole w zakresie przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono naruszenia ww. zakazu. Nie otrzymano również żadnych sygnałów o ewentualnych podejrzeniach wprowadzania do obrotu „dopalaczy”.

W 2024 r. nie odnotowano zgłoszeń w ramach obowiązku zgłaszania przez podmioty lecznicze podejrzeń zatrucia i zgonów wywołanych środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Państwowa inspekcja sanitarna prowadzi działania edukacyjne i promocyjne. Adresatami działań jest przede wszystkim młodzież szkół gimnazjalnych i licealnych, ich rodzice i opiekunowie, a także nauczyciele i pedagodzy pracujący z młodzieżą. W ramach tych działań przekazywane są informacje o zagrożeniach związanych z zażywaniem dopalaczy oraz prowadzony jest kolportaż materiałów edukacyjnych (plakaty, ulotki dla uczniów, ulotki dla rodziców).

VII. Stan sanitarny w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych.

Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi sprawowany jest na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416), rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1604 ze zm.) oraz na podstawie art. 10 ust. 1 pkt. 1 i 3 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 737 ze zm.).

Na terenie powiatu kluczborskiego w 2024 r. nadzorem sanitarnym objęte były następujące placówki:

- żłobki – 7
- przedszkola – 32
- szkoły podstawowe – 15,
- zespoły szkół – 18 (w tym: oddziały przedszkolne - 10, szkoły podstawowe - 12, licea ogólnokształcące - 5, technika - 4, szkoła specjalna – 1, szkoła policealna – 3, szkoła branżowa -3),
- warsztaty szkolne - 2
- internaty - 3
- szkoła muzyczna – 1
- świetlica terapeutyczno-wychowawcza „Parasol” – 1
- Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli – 1
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – 1
- Domy Dziecka – 3.

Łącznie przeprowadzono 89 kontroli, w tym 38 kontroli ponadplanowych m.in. w związku przygotowaniem placówek do nowego roku szkolnego, wypoczynkiem letnim i zimowym oraz na wniosek strony.

W 2024 r. wydano 4 decyzje merytoryczne oraz 2 decyzje finansowe.

W wielu placówkach sukcesywnie prowadzone są prace remontowe, w związku z czym stan sanitarno-higieniczny obiektów z roku na rok ulega poprawie. Podczas kontroli nie stwierdzono zaniedbań w utrzymaniu bieżącego porządku i czystości, nie brakowało środków do utrzymania higieny osobistej uczniów, jak również środków do utrzymania czystości w placówkach. Ciągła poprawa następuje w zakresie stanu technicznego mebli szkolnych i urządzeń sportowych - placówki systematycznie wymieniają sprzęt i urządzenia na nowe, posiadające wymaganą dokumentację (certyfikaty, atesty). We wszystkich szkołach zapewniono miejsca do pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych, a wspólne półki w wielu szkołach zastąpiono szafkami indywidualnymi. Stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń oraz otoczenia w nadzorowanych placówkach był prawidłowy.

Ocena warunków środowiska szkolnego

- pomiary temperatury

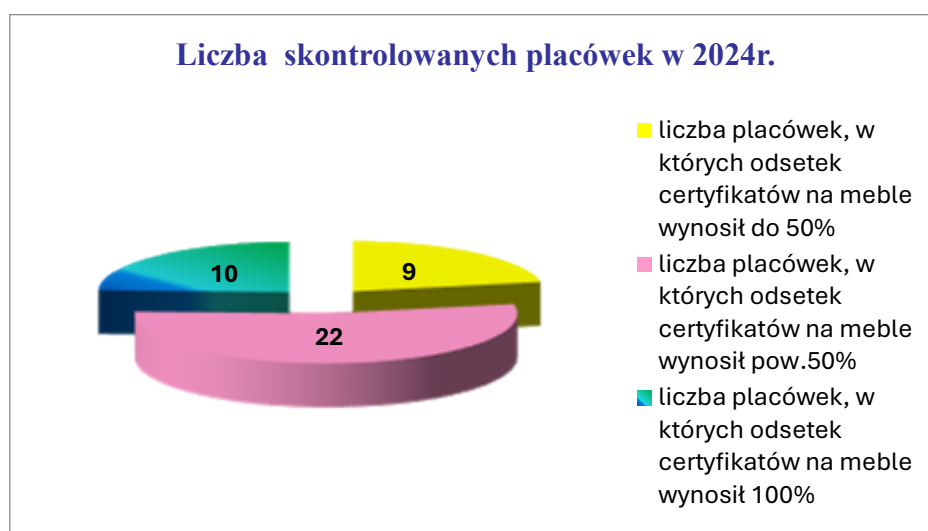
Badania przeprowadzono w 26 placówkach w 197 pomieszczeniach, nieprawidłowości nie stwierdzono.

- analizę rozkładów zajęć

Badania przeprowadzono w 13 placówkach w 189 oddziałach, nieprawidłowości nie stwierdzono. Racjonalne zaplanowanie rozkładów zajęć lekcyjnych w układzie dnia, tygodnia i roku szkolnego jest nieodzownym warunkiem higienicznej organizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego w szkole.

- **ocena dostosowania mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów** - w marcu i w listopadzie w szkołach podstawowych przeprowadzono badanie/ocenę dostosowania mebli do wzrostu uczniów: w 2 placówkach, w 16 oddziałach, zmierzono 320 uczniów. Ocena nie wykazała nieprawidłowości. Podczas oceny stanowiska pracy ucznia informowano na bieżąco o przestrzeganiu zasad prawidłowego zestawienia mebli, ich oznakowania, zróżnicowania mebli w poszczególnych klasach. Podczas kontroli przeprowadzano działania informacyjno-edukacyjne dot. ergonomicznego stanowiska pracy dziecka/ucznia.

Liczba certyfikatów mebli w placówkach

- pomiary ciężaru tornistrów/plecaków uczniów

W zakresie profilaktyki wad postawy u dzieci i młodzieży w 2 placówkach przeprowadzono pomiary ciężaru tornistrów/plecaków uczniów, w porównaniu do masy ciała. Łącznie przebadano 286 dzieci w 17 oddziałach.

W wyniku badania ustalono, że:

- ✓ 112 uczniów (39%) posiadało prawidłowo spakowany tornister do 10% masy ciała,
- ✓ 132 uczniów (46%) posiadało tornister spakowany do 15% masy ciała,
- ✓ 42 uczniów (15%) posiadało zbyt ciężki tornister przekraczający 15% masy ciała.

We wszystkich skontrolowanych szkołach zorganizowano indywidualne lub zbiorowe miejsca (szafki, szuflady, półki) na pozostawienie w placówce podręczników i przyborów szkolnych.

Podczas bieżących kontroli w szkołach prowadzono działania informacyjno-edukacyjne na temat nadmiernego obciążenia tornistrów/plecaków. Zwrócono uwagę na potrzebę prowadzenia regularnych działań edukacyjnych, zarówno wśród rodziców i opiekunów, jak i nauczycieli pod kątem prawidłowo spakowanego tornistra/plecaka.

Program „Owoce w szkole”, mleko/sok w placówkach szkolnych

W 17 skontrolowanych placówkach kontynuowano program „*Owoce i warzywa w szkole*”. Celem programu jest zmiana nawyków żywieniowych dzieci i młodzieży poprzez zwiększenie udziału owoców i warzyw w codziennej diecie oraz propagowanie zdrowego odżywiania. W programie ogółem uczestniczyło 2131 uczniów z klas I-V ze szkół podstawowych. W 16 placówkach szkolnych dzieci otrzymywały mleko białe, soki – korzystało 2073 uczniów.

Warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli ustalono, że zespół sportowy, czyli zespół pomieszczeń, składający się z jednej lub więcej sal sportowych oraz pomieszczeń pomocniczych posiadały 2 skontrolowane placówki. W salach rekreacyjno-zastępczych bądź gimnastycznych zajęcia odbywały się w 8 placówkach szkolnych. Ponadto dla uczniów w 8 skontrolowanych szkołach prowadzono zajęcia na boisku szkolnym.

Uczniowie nie mają możliwości korzystania z natrysków po każdych zajęciach WF. Prysznice używane są sporadycznie, w większości przypadków używane są tylko po dodatkowych zajęciach sportowych.

Liczba certyfikatów na sprzęt sportowy w placówkach

Opieka medyczna w szkołach

Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami w szkołach realizowana jest, przede wszystkim przez pielęgniarki szkolne. W roku 2024 skontrolowano 13 placówek szkolnych, w których uczniowie mieli zapewnioną opiekę medyczną w gabinetach profilaktyki zdrowotnej na terenie szkoły (w 2 szkołach były to pomieszczenia zastępcze). Na jeden gabinet wydano decyzję nakazową (zły stan podłogi), pozostałe skontrolowane gabinety były w dobrym stanie sanitarno-higienicznym oraz technicznym.

Nadzór nad wypoczynkiem letnim i zimowym dzieci i młodzieży

W 2024 r. na terenie powiatu kluczborskiego zarejestrowano łącznie 33 turnusy wypoczynkowe. Skontrolowano 4 zorganizowane formy wypoczynku zimowego oraz 8 form wypoczynku (kolonie, półkolonie) w czasie wakacji letnich. Ogólna liczba uczestników wypoczynków wynosiła 582 (wypoczynek zimowy – 202, letni – 380).

Placówki wypoczynku zostały właściwie przygotowane na przyjęcie dzieci i młodzieży. Organizatorzy zapewnili bezpieczne oraz higieniczne warunki wypoczynku. Nie stwierdzono zagrażających życiu wypadków, urazów, zachorowań. Nie odnotowano zachorowalności na choroby zakaźne, zbiorowych zatruc pokarmowych oraz zatruc dopalaczami. W placówkach pozostawiano materiały edukacyjne o tematyce: ogólne wskazania profilaktyczne – higiena osobista, zasady bezpiecznego spożywania surowych warzyw i owoców, energetyki, świerzb, nie daj się grypie, chroń przed grypą siebie i innych.

Działania edukacyjne i informacyjne.

W kontrolowanych placówkach pozostawiano materiały edukacyjne dotyczące m.in.; profilaktyki i zwalczania wszawicy, zapobiegania zakażeniu świerzem, podstawowe informacje dotyczące norowirusów, bezpieczne piaskownice, energetyki, zalecany asortyment w sklepikach szkolnych, informacje o następstwach używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, „Jak wybrać właściwy tornister i dobrze go spakować?”, „Ergonomiczne stanowisko pracy ucznia/dziecka”. Przeprowadzono bezpośrednią edukację wśród uczniów/dzieci na temat higieny osobistej, mycia owoców i wietrzenia pomieszczeń. Ponadto w trakcie kontroli omówiono z dyrektorami placówek zagadnienie dotyczące spożywania przez młodzież napojów energetyzujących pod kątem ich wpływu na zdrowie.

W 2024 r. prowadzono również działania edukacyjne dotyczące radonu, w celu ograniczenia ryzyka jego negatywnego wpływu na zdrowie oraz informowano o potrzebie dbania o wewnętrzną sieć wodociągową oraz wykonywaniu badań ciepłej wody użytkowej w kierunku skażenia instalacji bakterią Legionella.

Ponadto przekazywano informacje dotyczące realizacji programu bezpłatnych szczepień przeciw HPV dla uczniów w wieku od 9 do 14 lat.

Podsumowanie

1. We wszystkich nadzorowanych szkołach podstawowych umożliwiono uczniom pozostawianie części podręczników i przyborów szkolnych.
2. W dalszym ciągu placówki nauczania i wychowania nie posiadają certyfikatów na wszystkie meble, urządzenia i sprzęt sportowy.
3. Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w organizacji i przebiegu wypoczynku letniego i zimowego na terenie powiatu.

VIII. Działalność oświatowo-zdrowotna

Zadania z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej w roku 2024 r. obejmowały m.in:

- realizację kampanii społecznych o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim, realizację programów edukacyjnych, poprzez inicjowanie działań, nadzorowanie, monitorowanie oraz ocenę ich realizacji,
- wspieranie merytoryczne i metodyczne koordynatorów oraz realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych w formie organizowanych szkoleń, narad, udostępnianie materiałów edukacyjnych, wsparcie w bezpośredniej realizacji, publikacje w środkach masowego przekazu

Działania były kierowane do przedszkolaków, dzieci i młodzieży szkolnej, kadry pedagogicznej, rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym oraz dla społeczności lokalnej. W wyniku działań oświatowo-zdrowotnych różnymi formami działalności objęto 9 049 mieszkańców powiatu.

Celem działalności promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej jest kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez propagowanie zdrowego stylu życia oraz ograniczenie lub wyeliminowanie zachowań ryzykownych. Cel ten realizowany był w następujących obszarach:

Profilaktyka nadwagi i otyłości. Program edukacyjny „Trzymaj Formę”

W 2024 roku zrealizowano XVIII edycję ogólnopolskiego programu edukacyjnego „Trzymaj Formę”.

Głównym celem realizacji programu w szkołach jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin.

W 2024 roku działania propagujące zdrowy styl życia, promujące zbilansowane odżywianie połączone z aktywnością fizyczną w ramach programu "Trzymaj Formę" przeprowadzono w 19 szkołach podstawowych powiatu kluczborskiego. Zasięgiem realizacji objęto 1492 uczniów.

Uczniowie szkół podstawowych, w których realizowany jest program, uczestniczyli w spotkaniach z zakresu edukacji konsumenckiej, uczyli się jak odczytywać etykiety na produktach spożywczych. Edukacją objęto 102 uczniów i 5 nauczycieli w 3 szkołach.

Program edukacyjny dla przedszkoli pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Program jest skierowany do dzieci w wieku 5-6 lat, uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych. Głównym celem programu jest zwiększanie wiedzy na temat produkcji żywności ekologicznej, w tym także rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych.

W IV edycji programu udział wzięło 14 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, edukacją objęto 555 dzieci w wieku 5 i 6 lat oraz 310 rodziców. Wybrane elementy programu realizowały dzieci młodsze.

Wojewódzki program edukacyjny „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy”

Program kierowany jest do dzieci w wieku 6 lat - uczęszczających do „zerówki”. Dzieci zdobywają wiedzę na temat zapobiegania chorobom zakaźnym i zdrowego stylu życia. Cele główne programu to kształtowanie wśród dzieci przedszkolnych prozdrowotnych, prawidłowych nawyków higienicznych, promowanie zasad aktywnego stylu życia i właściwej diety oraz doskonalenie umiejętności niezbędnych do nauki czytania i pisanie. W II edycji programu wzięło udział 18 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, edukacją objęto 365 dzieci.

Profilaktyka palenia tytoniu

Działania skierowane były do dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych i średnich oraz do społeczności lokalnej. Główne cele programu to podniesienie wiedzy o zabójczych właściwościach produktów tytoniowych oraz e-papierosów, upowszechnianie mody na niepalenie oraz ochrona przed wymuszonym biernym paleniem.

Interwencje nieprogramowe: „Światowy Dzień bez Tytoniu” w dniu 31 maja 2024 r. oraz „Światowy Dzień Rzucania Palenia” w dniu 21 listopada 2024 r.

W ramach realizacji interwencji zorganizowano cykl spotkań edukacyjnych dla młodzieży szkół podstawowych i średnich na temat szkodliwości palenia tytoniu, w tym e-papierosów. Podczas spotkań prowadzono pomiar tlenku węgla w wydychanym powietrzu przy pomocy smokerlyzera oraz rozmowy indywidualne, rozdawano fiszki edukacyjne, ulotki i broszury dotyczące szkodliwości palenia tytoniu. Uczestnicy spotkań w grupach rozwiązywali krzyżówki o treści antytytoniowej.

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej pt. „Czyste Powietrze Wokół Nas”

Program skierowany do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat, ich rodziców i opiekunów. Główne cele programu to wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich.

W realizacji programu uczestniczyło 17 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, edukacją objęto 474 dzieci w wieku 5 i 6 lat oraz 389 rodziców. Wybrane elementy programu były realizowane również przez dzieci młodsze.

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „Bieg po zdrowie”.

Celem głównym programu jest zwiększenie wiedzy na temat zdrowia w zakresie szkodliwości palenia papierosów oraz używania e-papierosów. Program skierowany jest do uczniów klas IV szkoły podstawowej oraz do rodziców i opiekunów.

W realizacji programu uczestniczyło 8 szkół podstawowych, edukacją objęto 145 uczniów i 124 rodziców.

Monitoring przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W 2024 r. przeprowadzono 264 kontroli w obiektach użyteczności publicznej objętych prawnym zakazem palenia. Odsetek miejsc publicznych stosujących ustawę o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych stanowi 100 % zakładów skontrolowanych.

Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

Program edukacyjny pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Program skierowany jest do młodzieży szkół średnich. Głównym celem programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież (np. alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy), także w kontekście przyszłych ról rodzicielskich.

W programie wzięło udział 8 szkół średnich, edukacją objęto 464 uczniów i 19 rodziców.

Prowadzono również edukację bezpośrednią dla młodzieży szkół średnich z zakresu profilaktyki alkoholowej, narkotyków i „nowych narkotyków”. W trakcie spotkań uczestnicy mieli możliwość sprawdzenia tego, jak zmienia się percepcja po zażyciu niewielkiej ilości środków psychoaktywnych, w tym alkoholu i marihuany, wykonując różne ćwiczenia i pokonując tor przeszkód przy użyciu alkogogli i narkogogli.

Profilaktyka chorób

Program profilaktyki pt. „Podstępne WZW”

Adresatami programu są uczniowie klas II szkół średnich. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C, przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HAV, HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie. W programie uczestniczyło 6 szkół średnich, edukacją objęto 901 uczniów, o programie poinformowano 637 rodziców.

Program profilaktyki czerniaka pt. „Znamie! Znam je?”

Program ma na celu upowszechnienie wśród młodzieży szkół średnich wiedzy z zakresu profilaktyki nowotworów skóry, działania edukacyjne wpływają na stan wiedzy uczniów w zakresie umiejętności rozpoznania czerniaka oraz na zmianę postaw dotyczących konieczności samobadania skóry oraz znajomości czynników podnoszących ryzyko zachorowania na czerniaka i zasady ochrony przed nim. W realizacji programu uczestniczyło 7 szkół średnich, edukacją objęto 1 102 uczniów i 50 nauczycieli, o programie poinformowano 846 rodziców.

Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i zwalczania AIDS

Głównym zadaniem w zakresie profilaktyki jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem HIV i zachorowań na AIDS, a przyjętym działaniem jest zapewnienie dostępu do informacji oraz edukacji. W roku 2024 podejmowane były działania w ramach zainicjowanej Kampanii profilaktycznej #mójpierwszyraz. Celem Kampanii jest przekazanie podstawowej wiedzy w zakresie HIV/AIDS, popularyzacja wczesnej diagnostyki w kierunku HIV,

szczególnie wśród osób, które nigdy w swoim życiu nie wykonały tego testu, ponieważ nie odnoszą do siebie ryzyka zakażenia.

Wojewódzka kampania zdrowotna „Bezpieczne wakacje”

Celem głównym prowadzonych działań jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży przebywających w placówkach wypoczynku letniego na terenie powiatu kluczborskiego. W trakcie realizacji kampanii „*Bezpieczne wakacje*” uczestników wypoczynku letniego edukowano w zakresie; higieny osobistej i skutków jej nieprzestrzegania, chorób przenoszonych przez kleszcze, ochrony przed kleszczami oraz pierwszej pomocy w przypadku użądlenia i ukąszenia przez owady, kleszcze, żmije, zaleceń dotyczących właściwego postępowania w czasie upałów (udary cieplne, skutki promieniowania UV dla zdrowia człowieka), zasad postępowania podczas burzy, bezpiecznego korzystania z otwartych zbiorników wodnych i basenów, zagrożenia chorobami odzwierzęcymi, tj. bąblowica, wścieklizna, profilaktyki zatruc pokarmowych, salmonellą, grzybami, zagrożeniami związanymi z roślinami trującymi, głównie Barszcz Sosnowskiego, profilaktyki zakażeń wirusem HIV, zalecanych szczepień ochronnych oraz szczepień przed podróżą.

W wybranych przedszkolach w okresie wakacji realizowano akcję „*Tydzień Higieny Rąk*”, która ma na celu zwrócenie uwagi na dokładną higienę rąk oraz zagrożenia, jakie mogą nieść ze sobą chorobotwórcze drobnoustroje. Uczono dzieci prawidłowej techniki mycia rąk.

Promocja szczepień ochronnych

W mediach społecznościowych zamieszczano informacje dotyczące szczepień ochronnych w ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień. Dla dzieci przedszkolnych przeprowadzono cykl spotkań pod nazwą „Zaszczep się wiedzą”. Z okazji Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach zorganizowano wystawę plakatów na temat antybiotykoodporności dla uczniów szkoły średniej. Edukację prowadzono również za pośrednictwem mediów społecznościowych.

Kampania EFSA UE – wybierz bezpieczną żywność

W okresie wakacyjnym kontynuowano IV edycję kampanii EFSA UE – wybierz bezpieczną żywność, której głównym przesłaniem jest dokonywanie świadomych wyborów żywieniowych. Kampania skierowana jest do konsumenta w wieku 25-45 lat, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców. Realizowano równocześnie unijną kampanię #PlantHealth4Life –zwracającą uwagę na szczególny związek między zdrowiem roślin a naszym codziennym życiem.

Akcja „Energetyki to złe nawyki”

Dla uczniów szkoły średniej prowadzono działania informacyjno-edukacyjne związane ze szkodliwością używania napojów energetycznych. W edukacji uczestniczyło 35 uczniów. W mediach społecznościowych zamieszczano informacje na temat napoi energetycznych.

Profilaktyka raka piersi

Prowadzono edukację bezpośrednią dla młodzieży szkół średnich z zakresu profilaktyki raka piersi, do nauki samobadania piersi wykorzystano fantomy piersi. Podobne działania były realizowane podczas imprez masowych dla społeczności lokalnej. Z ćwiczeń na fantomach skorzystało 75 osób.

Profilaktyka zatruć grzybami

Podczas spotkania edukacyjnego dla uczniów szkoły podstawowej omówiono zasady bezpieczeństwa podczas grzybobrania, zaprezentowano grzyby występujące w polskich lasach, w szczególności te które są niebezpieczne i mogą powodować zatrucia pokarmowe. Informacje na temat profilaktyki zatruć grzybami zamieszczano w mediach społecznościowych.

Profilaktyka grypy i innych chorób przenoszonych drogą kropelkową

Do placówek szkolno-wychowawczych w powiecie wystosowano pisma informacyjne na temat profilaktyki zakażeń przenoszonych drogą kropelkową. Do informacji załączono ulotki na temat grypy oraz film " Grypa". Edukację prowadzono również za pośrednictwem mediów społecznościowych.

IX. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego polegała na zapewnieniu właściwego stanu sanitarnego i zdrowotnego w nowo realizowanych oraz przebudowywanych obiektach budowlanych poprzez egzekwowanie rozwiązań technicznych gwarantujących zachowanie w nich odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych, a także poprzez zapobieganie pogorszeniu standardów jakości środowiska w zakresie warunków zdrowotnych dla osób zamieszkujących i przebywających w sąsiedztwie obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Do zakresu działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2024 r. należało w szczególności:

- opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin, w tym uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanych dla potrzeb planów zagospodarowania przestrzennego lub możliwości odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;
- uzgadnianie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków zabudowy oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- opiniowanie dokumentacji projektowych dot. budowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych lub ich części;
- wydawanie opinii sanitarnych na etapie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko, w tym wydawanie opinii w sprawie konieczności przeprowadzania postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko przedsięwzięć wraz z określaniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko oraz wydawanie opinii przed decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach;
- przeprowadzanie kontroli budowanych obiektów pod względem zgodności ich wykonywania z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi;
- wyrażanie zgody na odstąpienia od przepisów określających warunki techniczne;
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych poprzez stwierdzenie zgodności ich wykonania pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych z zatwierdzonym projektem budowlanym.

W ramach dokonywanych uzgodnień, zwracano szczególną uwagę na zagadnienia, związane z:

- odpowiednim przeznaczeniem terenów, w ramach planów zagospodarowania przestrzennego gmin, pod budownictwo mieszkaniowe, przemysłowe, usługowe; uwzględniając prognozowane zanieczyszczenia powietrza, hałas, warunki zaopatrzenia ludności w wodę, usuwania i unieszkodliwiania nieczystości płynnych i stałych;

- zastosowaniem rozwiązań w dokumentacji projektowej ograniczających uciążliwość planowanych obiektów dla środowiska, w sposób nie zagrażający zdrowiu i życiu ludzi, z zachowaniem właściwych warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (dot. m.in. zagadnień higieny pracy i środowiska) oraz warunków higieny użytkowania pomieszczeń (oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie, sposób wykończenia itp.), egzekwując na każdym etapie procesu inwestycyjnego rozwiązania spełniające wymagania higieniczne i zdrowotne.

W 2024 r. do zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wpłynęło ogółem 420 wniosków i podań (220 w 2023 r.).

Realizacja zadań w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w latach 2023-2024

Nazwa działania	Liczba spraw 2024	Liczba spraw 2023
Stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych w trybie art. 56 ustawy Prawo Budowlane, w tym:	33	32
oświadczenia w sprawie zgodności wykonania obiektów z projektem budowlanym	10	20
brak zgłoszenia sprzeciwu lub uwag w postaci tzw. „milczącej zgody”	23	12
zgłoszenie sprzeciwu w sprawie przekazania obiektu do użytkowania	0	0
Stanowiska w sprawie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, w tym:	6	19
uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	2	6
uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania	1	2
opinie do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	3	8
opinie do projektów studium uwarunkowań	0	3
Opinie dotyczące oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć, w tym:	26	30
opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	24	26
opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	2	4
Opinie do dokumentacji projektowych, koncepcji itp.	1	2
Stanowiska dot. innych spraw, w tym:	209	31
Uzgodnienie warunków zabudowy/lokalizacji inwestycji	207 (w tym 141 postanowień)	25
wnioski do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	2	6
Liczba zajętych stanowisk	275	114

Łącznie w 2024 r. przeprowadzono 10 kontroli (w 2023 r. – 20) w sprawie oględzin obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania.

Wystawiono 14 decyzji finansowych (w 2023 r. - 21) za czynności wykonane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Wydano 141 postanowień uzgadniających pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych:

- warunki zabudowy inwestycji m.in. biogazowni rolniczych, budynków produkcyjno-usługowych, farm fotowoltaicznych, magazynów energii i budynków mieszkalnych jednorodzinnych na terenie całego powiatu kluczborskiego,
- lokalizacje inwestycji celu publicznego m.in. sieci wodociągowych i sieci kanalizacji sanitarnej.

W ramach postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko zaopiniowano pod względem higienicznym i zdrowotnym m.in. obiekty przemysłowe i rolnicze, gospodarcze, sieci kanalizacji sanitarnej, farmy fotowoltaiczne i magazyny energii, w tym również przedsięwzięcia zaliczane do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (tj. obora dla krów mlecznych w miejscowości Proślice oraz rozbudowa hali sortowni odpadów na terenie Zakładu Gospodarki Odpadami w Gotartowie).

W 2024 r. inwestycje realizowane były zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją projektową – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kluczborku nie zgłaszał sprzeciwu w sprawie przystąpienia do użytkowania obiektów budowlanych.

Małgorzata Zabierowska

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kluczborku